

HANINGE STAD

Haninge
kommun

STADSUTVECKLINGSPLAN

SAMRÅDSVERSION 2016-10-26

HANINGE – FRISK LUFT OCH STADSPULS

Utvecklingen av Haninge stad bärs av en vision och av målmedvetet arbete. Sedan utvecklingsprogrammet för den regionala stadskärnan Haninge beslutades 2011 har vi i Haninge tagit stora steg framåt. Bostäder, verksamheter och offentliga miljöer har kommit till. Hela tiden med ambitionen att väga samman olika intressen och samarbeta med olika aktörer. Syftet har varit att utveckla centrala Haninge, att gå från förort till stad. Nu tar vi ytterligare kliv för att bidra till Stockholmsregionens hållbara utveckling. Vi skapar fler bostäder och verksamheter i lägen med goda möjligheter att resa kollektivt. Målbilden för 2050 är att Handen och Vega växer samman till Haninge stad med 60 000 invånare. En stad där det är människorna som skapar liv och rörelse, utveckling och dynamik. I Haninge stad finns människor som arbetar, umgås, handlar, utbildar sig och lever sina liv. Det är när staden fylls med människor som nya idéer blir till. Det är där vi bor och lever som vi hämtar kraft och energi, det är där vi har vårt sociala liv och finner mening.

I Haninge är vi övertygade om att tillgänglighet och öppenhet skapar god sammanhållning och närhet. En förutsättning för den tillgängliga staden är god infrastruktur. Bra förbindelser inom staden, till omkringliggande stadsdelar som Brandbergen och Jordbro men också till och från Stockholm och de andra regionala stadskärnorna är avgörande för en positiv utveckling. Genom att erbjuda en resurseffektiv infrastruktur med möjligheter att välja klimatsmart och hållbart erbjuder Haninge stad förutsättningar för en god livskvalitet.

I Haninge vill vi stimulera till en ökad mångfald i utbudet för att tillfredsställa olika människors behov. Haninge ska erbjuda trygga och upplevelserika kvarter,

platser, stråk och byggnader som ger plats för idrott, återhämtning och ny energi. Vi tror att staden vinner på att blanda så många olika verksamheter som möjligt. Olika kvarter fyller olika funktioner som tillsammans skapar en intressant plats. Upplevelser och kultur bär upp stadslivet utöver caféer, restauranger och shopping.

Denna stadsutvecklingsplan som vi nu har arbetet fram ska säkerställa att framtida förändring av stadens mark- och vattenanvändning leder staden mot en långsiktigt hållbar tillväxt och förverkligande av visionen:

"Haninge stad är till för dig som värdesätter det urbana men vill ha nära till naturen och djuren. Haninge utvecklas till ett dynamiskt centrum för utveckling, umgänge och återhämtning. Tillsammans gör vi Haninge stad, till en plats där vi kan leva det goda stadslivet i nära harmoni med natur och skärgård. Här kan du leva det enkla livet ensam eller tillsammans med din partner, med din familj eller dina vänner. Med utbud och service som en större stad kan du här göra medvetna val och leva ett hållbart liv. Städer ger mer än de tar – i Haninge fyller vi på med energi, gemenskap och frisk luft".

Meeri Wasberg, kommunstyrelsens ordförande

STADSUTVECKLINGSPLANEN ÄR FRAMTAGEN AV:

Charlotte Persson, processledare regionala stadskärnan Haninge

Arbetsgrupp

Kent Lindgren, trafikstrateg kommunstyrelseförvaltningen

Gustav Malm, hållbarhetsstrateg kommunstyrelseförvaltningen

Margaretha Picano, informationschef kommunstyrelseförvaltningen

Andreas Paulson, stadsarkitekt stadsbyggnadsförvaltningen

Petra Lindvall, stadsträdgårdsmästare stadsbyggnadsförvaltningen

Anders Nordenskiöld, planarkitekt stadsbyggnadsförvaltningen

Ida-Maria Classon, planarkitekt stadsbyggnadsförvaltningen

Elisabeth Åström, kulturstrateg kultur- och fritidsförvaltningen

Maria Backe, områdeschef kultur- och fritidsförvaltningen

Mats Lundgren, delprojektledare ekonomisk genomförbarhet

Mandaworks genom Patrick Verhoeven, Martin Arfalk, Danny Bridson, Andrei Deacu, Sunna Pfeiffer, Linda Sofi Bäckstedt och Betty Laurincova.

Styrgrupp

Bengt Svenander, kommundirektör

Peter Jemtbring, näringslivs- och utvecklingsdirektör
kommunstyrelseförvaltningen

Berit Pettersson, planeringschef kommunstyrelseförvaltningen

Britta Orring, mark- och exploateringschef
kommunstyrelseförvaltningen

Linda Marend, stadsbyggnadschef stadsbyggnadsförvaltningen

Maria Lindeberg, kultur- och fritidschef kultur- och fritidsförvaltningen

Anna-Lina Axelsson, tf planchef stadsbyggnadsförvaltningen

Referensgrupp:

Centrumsamverkan, kommunen i samverkan med sju fastighetsägare i centrala Haninge. (Hemfosa, Grosvenor, Atrium Ljungberg, Stena Fastigheter, Wallenstam, Sveanor och Riksbyggen)

INLEDNING	4
Gemensam planering i process	4
Haninge då och nu	6
Invånarna berättar om Haninge	8
VISION FÖR HANINGE STAD 2050!	10
Vision, bärande idéer och strategier	12
Så når vi dit	14
TÄT OCH BLANDAD STAD	17
Tätt nära pendeltåg och huvudgator	20
Plats att bo, verka och skapa	22
Nära till inspirerande kultur- och skolmiljöer	24
Karaktersfulla kvarter	26
SAMMANKOPPLAD OCH NÄRA	30
Promenad- och cykelstaden	34
Kollektivtrafik	36
Sammanhängande gatuväv	38
Från väg till gata	40
Uppmuntra hållbara resvanor	42
GRÖN OCH LIVFULL	44
Livet tar plats i staden - samspel människa natur	48
Befolkade platser mellan husen	50
Karaktersfulla parker och platser	52
EN VISION FÖR HANINGE STAD! SAMMANFATTNING	54
Välkomnande och livfulla Haninge	56
Fortsatt planering och genomförande	60

GEMENSAM PLANERING I PROCESS

HANINGE KOMMUN SOM SAMHÄLLSBYGGARE

Med stadsutvecklingsplanen vill Haninge kommun vara tydlig med vilka kvaliteter och funktioner staden ska stå för och innehålla. Planen är inte formellt bindande men redovisar kommunens inriktning och ambitioner med utvecklingen. Med stadsutvecklingsplanen vill Haninge kommun också säkerställa en process som klarar upp- och nedgångar i ekonomiska konjunkturer, den ska fungera som ett ramverk att hålla fast vid på lång sikt samtidigt som den är flexibel nog att kunna anpassas till förändrade krav och nya förutsättningar.

Med stadsutvecklingsplanen vill Haninge kommun ta rollen som samhällsbyggare, sammanväga olika intressen och föra dialog med de aktörer som vill vara med och bygga Haninge stad. Planen ska säkerställa en attraktiv helhet och därför ingår all mark i staden, även den som kommunen inte har rådighet över. Haninge kommun är väl medvetna om att ambitionerna med stadens utveckling kan tillgodoses på många olika sätt och vi förväntar oss kreativa och nyskapande förslag både från Haninge kommun, från föreningar och från den privata marknaden i genomförandet.

STADSUTVECKLINGSPLANEN ÄR VÄGLEDANDE FÖR KOMMANDE DETALJPLANERING

Stadsutvecklingsplanen ska säkerställa att framtida förändring av stadens mark- och vattenanvändning leder staden mot en långsiktigt hållbar tillväxt och förverkligande av visionen. Stadsutvecklingsplanen är en sammanhållen idé för hur Haninge stad ska byggas, den står för helhetstanken och är garanten för att de projekt som sedan byggs bit för bit hänger ihop i en helhet och skapar en hållbar och attraktiv stad. Stadsutvecklingsplanen konkretiserar översiktsplanens ambitioner och inriktningarna i utvecklingsprogrammet för den regionala stadskärnan från 2011. Det är en fördjupning av den kommunövergripande översiktsplanen.

Stadsutvecklingsplanen ger ramarna och är vägledande för kommande detaljplaner samt investeringar i offentliga miljöer, verksamheter och infrastruktur. Stadsutvecklingsplanen är vägledande i diskussioner med privata investerare och aktörer. Offentliga investeringar som krävs för att förverkliga planen behöver arbetas in i ordinarie budget- och investeringsplanering.

STADSUTVECKLINGSPLANEN HAR TAGITS FRAM I EN PROCESS

Arbetet med att ta fram stadsutvecklingsplanen har skett i dialog med olika intressenter däribland Haningebor, fastighetsägare, förtroendevalda politiker och myndigheter. Aktörer som bidrar till platsens attraktivitet har involverats i arbetet och genom processen har nya idéer prövats i utredningar och workshops. Drivkraften bakom är samhälls- och fastighetsekonomisk effektivitet och viljan att gemensamt lägga stadens pussel så att det skapar en god livsmiljö.

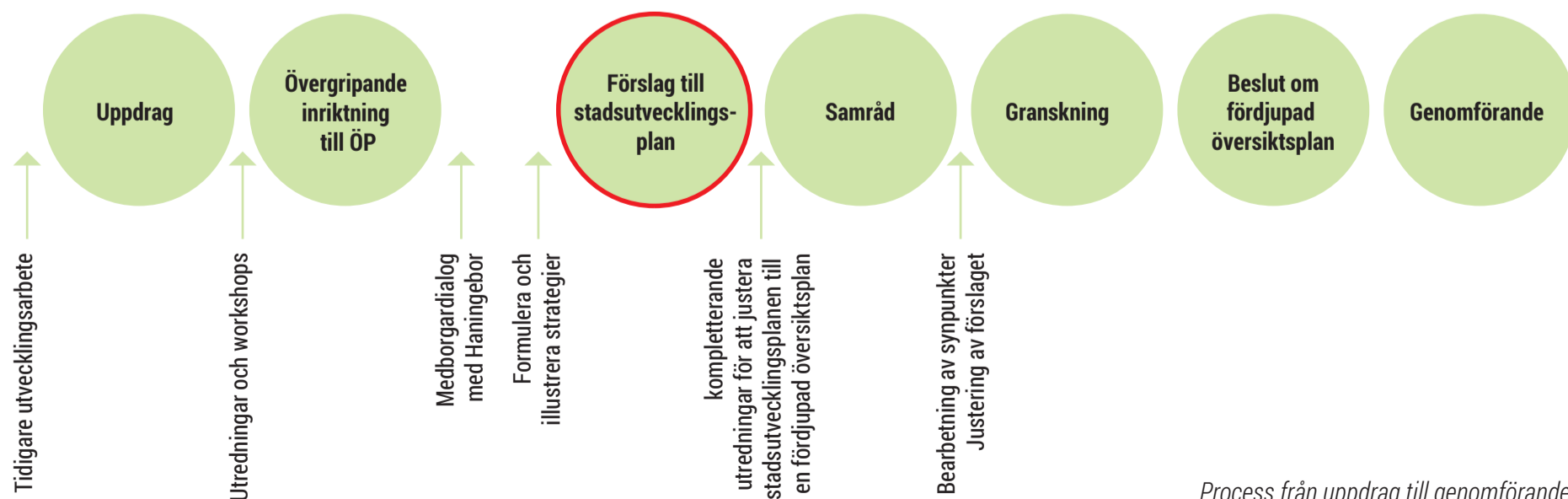
Utbyggnad av den regionala stadskärnan är en prioriterad strategi i kommunens nya kommunövergripande översiktsplan. I stadsutvecklingsplanen som är en fördjupning av översiktsplanen har utbyggnadsidéerna utvecklats, nyanserats och illustrerats vidare. Nästa steg är samråd för att få in synpunkter från de statliga myndigheterna. Under samrådet kommer även andra intressenter och Haningebor att få möjlighet att tycka till om förslaget.

Under samrådet kommer stadsutvecklingsplanen att vidareutvecklas bland annat med en miljöbedömning som på ett tydligare sätt redovisar stadsutvecklingsplanens konsekvenser. Efter samrådet arbetas synpunkter och ny kunskap in i förslaget som sedan redovisas i nästa skede, granskningsskedet. Efter granskningen kan eventuellt ytterligare mindre justeringar göras innan kommunen fattar beslut om stadsutvecklingsplanen."

Arbetet med stadsutvecklingsplanen har också handlat om att utveckla ett gemensamt arbetssätt och en organisation som främjar attraktiv tillväxt. För att genomföra ambitionerna i stadsutvecklingsplanen krävs ett fortsatt gemensamt långsiktigt arbete mellan Haninge kommun och aktörerna i staden.

Cykling Eskilsparken, foto Hornuggla.

Utställningen *Connecting the dots* i konsthallen, Haninge kulturhus, 20/6-17/8 2012. © Lisa Jeannin och Rolf Schuurmans/BUS 2016.

HANINGE DÅ OCH NU

STARK TILLVÄXT PRÄGLAR REGIONEN

Urbaniseringen är en av vår tids starkaste trender. Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden eller städer. År 2050 väntas andelen ha stigit till 70 procent. Städer går ofta före i utvecklingen och är nav för innovationer och nya idéer. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Stockholmsregionen förväntas växa med mellan 30 000 och 40 000 invånare per år de kommande tio åren. Det ökar trycket på den mark som finns tillgänglig för att bygga bostäder och infrastruktur och ställer höga krav på att skapa attraktiva miljöer både för boende, besökare och näringsliv. I Hanninge finns goda förutsättningar att utveckla en plats som kan bli motorn för hela östra Södertörn med kommunerna Nynäshamn, Hanninge, Tyresö samt delar av Huddinge kommun och en befolkning på totalt omkring 200 000 invånare.

HANINGE – NYBYGGARSTADEN

Centrala Hanninge är ett utpräglat nybyggarsamhälle dit människor valt att flytta för att bygga sina liv allt sedan Nynäsbanan invigdes och fick en station här 1901. Utvecklingen började ta fart under 1920-talet då ett litet lokalsamhälle med namnet Handen växte fram mellan stationen och det betydande vägskäl som delade landsvägen söderut i en väg mot Dalarö och en mot Nynäshamn. Kring vägskälet utvecklades det första centrumet med butiker, folkets hus och olika serviceinrättningar. Fram till början av 1950-talet var Handen uteslutande ett småhussamhälle med så väl ordentliga villor som en omfattande bebyggelse av enklare karaktär. Av det gamla Handen finns endast enstaka rester kvar främst kring nuvarande kulturparken.

Den moderna förortsbebyggelse som idag dominerar Handen började uppföras på 1950-talet då ett nytt centrum, nu kallat Lillcentrum etablerades längre söderut. Under åren 1950-1970 växte samhället rekordsnabbt och befolkningen ökade från 1 300 till 12 500 personer. När Hanninge kommun bildades 1971 blev Handen därmed en naturlig centralort. Från 1970-talet och framåt har byggtakten varit lägre men flera kompletteringar tillkommit så som exempelvis kontorskomplexen Najaden och Handenterminalen. En sammanhållande plan för den långsiktiga bebyggelseutvecklingen har däremot saknats vilket gett upphov till en uppbruten och delvis splittrad stadsmiljö.

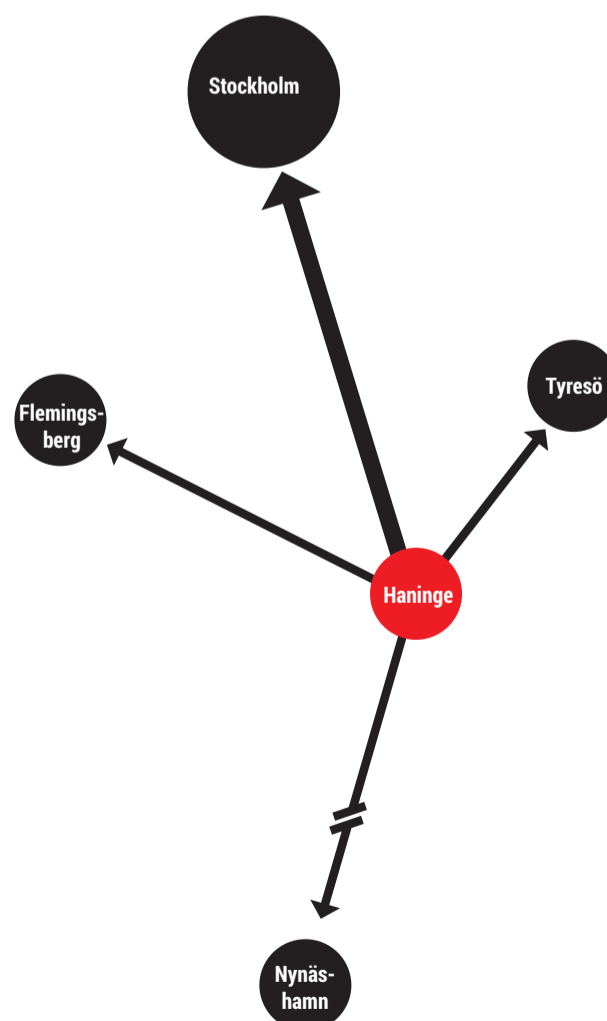
Grundströms diversehandel på Nynäsvägen ca 1935. Fotograf okänd.

Centrala Hanninge är sedan 2010 utpekad som regional stadskärna och när vi nu återigen planerar för en kraftig förtätning ställs höga krav på att utvecklingen ska vara både hållbar och attraktiv. Utgångspunkten för byggandet av Hanninge stad är att nya kvaliteter ska tillföras samtidigt som viktiga värden i den befintliga miljön bevaras och utvecklas. Hållbar stadsutveckling kräver samarbete mellan sektorer och styrning på flera nivåer inklusive utvecklade former för dialog med medborgare och näringsliv. Utvecklingen av Hanninge stad innebär att det kommer byggas mycket men den kanske viktigaste förändringen handlar om att skapa gemensamma mötesplatser för ett levande stadsliv. Offentliga platser som, gator, parker och torg där vi känner oss trygga och vill mötas så väl på dagen som på kvällen.

När Handen utvecklades från litet lokalsamhälle till en modern förort uttraderades mycket av det som ursprungligen funnits här. När Handen nu istället blir den centrala stadsdelen i Hanninge stad innebär det också en stor omdaning. Vi kommer bli många fler Hanningebor och stadsutvecklingen behöver ske med respekt såväl för ortens historia som för alla de människors som väljer att flytta hit. Nybyggarandan som byggde Handen för hundra år sedan tar vi med oss när vi nu planerar för Hanninge stad.

VISIONER FÖR FRAMTIDEN

Hanninge stad är en plats strax söder om söder. En plats där många av invånarna värdesätter naturen och det gröna. När staden växer kommer de gröna miljöerna att utvecklas samtidigt som vi fyller på med mer urbana kvaliteter som fler arbetsplatser, handel, caféer och restauranger och skapar en tätare stad med plats för fler människor som bor, arbetar och lever sina liv. I Hanninge finns plats för de som drömmer om det lilla livet, i det stora sammanhanget.

Hanninge i regionen: relationen till Stockholm och närliggande regionala stadskärnor i Flemingsberg, Tyresö och Nynäshamn ska utvecklas.

Området för stadsutvecklingsplanen avgränsas till Handen, Vega och Brandbergens centrala delar.

INVÅNARNA BERÄTTAR OM HANINGE

HUR UPPLEVS HANDEN IDAG OCH IMORGON UTIFRÅN ETT INVÅNARPERSPEKTIV

Medborgardialog syftar inom ramen för stadsutveckling främst till att stärka kunskapen om hur en plats används och upplevs samt visioner kring dess förändring. Denna kunskap utgör en viktig förutsättning för att planeringen ska möta behov hos boende och brukare av platser och områden som är under förändring.

För att stärka kunskapen om hur platsen upplevs idag och vilka visioner som finns för dess förändring har det under våren 2016 genomförts fyra fokusgruppsintervjuer med Haningebor. Dessa har genomförts med grupper som representerar olika åldrar, från barn till seniorer. Under våren 2016 har även en karta hängt i Haninge centrum, där Haningebor och besökare markerat viktiga platser. Genom en enkät har de även berättat om hur de upplever staden idag och hur de vill att framtidens Haninge stad ska vara.

Även andra medborgardialoger har utgjort underlag till denna stadsutvecklingsplan. Dessa har bland annat handlat om hur olika målgrupper rör sig och transporterar sig i och till och från staden. Sammantaget bidrar dessa dialoger till ett viktigt underlag för de strategier som presenteras i detta dokument.

Här presenteras ett urval av åsikter, erfarenheter och visioner som framkommit i dessa dialoger, med de deltagande invånarnas egna ord. De sorteras utifrån vilka platser som berörs. Avslutningsvis beskrivs visioner och önskemål om framtidens Handen.

LILL-CENTRUM

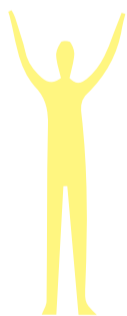
Favoritplats: "Lill-centrum är en glömd pärla som är i behov av upprustning, detta område är det som borde sätta präglet på nya byggen i Handen."

HANDENS PENDELTÅGSSTATION

Önskemål: "Mer utrymme för cyklister." Man, 35 år, Handen.

Önskemål: "En trevlig fin restaurang med utsikt över Rudansjön. Restaurangens koncept: fine dining." Man, 26 år, Handen.

Otrygg plats: "Hela stationen känns som ett otryggt område, där det är fullt och sunkigt." Fokusgrupp barn och ungdomar

RUDAN

Favoritplats: "Husen, området och skogen är underbar". Kvinna, 35, Vega.

POSEIDONS TORG

Favoritplats: "Handens kulturhus: Fantastiskt plats. Ett bibliotek med utsikt över grönyta, det känns som man läser mitt i naturen." Man, 33 år, Handen.

Önskemål: "Bättre om det fanns fler sittplatser och saker som händer." Fokusgrupp barn och ungdomar

Så här vill jag att Handen ska vara i framtiden

"Mer stadslikt med kvarter och butiker snarare än köpcentrum. Fler hyresrätter och bostäder för unga, fler mötesplatser och platser för kultur." Kvinna, 18 år, Handen

"Mer matställen och fler restauranger i nuvarande centrum. Mer fokus på hälsa och rörelse. Öppna upp för motion med fler utegym." Man, 24 år, Handen

"Lite mer som en småstad än en förort. Gärna satsa ännu mer på friluftslivet." Kvinna, 37 år, Handen

"Längre öppettider, ger mer liv i hela centrum. Bättre "lokala" busslingor ökar besökandet i alla delar där det finns gallerior etc." Man, 38 år

"Att kommunikationerna ska vara bättre och smidigare." Kvinna, 17 år, Kolartorp

PORT 73

Mötesplats: "Port 73 är en bra mötesplats. Avrundas med en matkasse innan hemfärd." Man, 38 år, ej angett bostadsort.

Önskemål: "Det borde vara lättare att ta sig till ICA-Maxi om man inte har bil och mellan ICA-Maxi och Port 73". Kvinna, 47 år, Handen.

ESKILSPARKEN

Från fokusgruppsintervju med seniorer: "Här är det fint att promenera runt och njuta av grönskan och blommorna, men det kunde gärna vara fler aktiviteter."

Önskemål: "Varför inte ett café. Ett utecafé med toa som kan användas även på vintern när parken är full med pulkaåkare." Kvinna, 62 år, Handen.

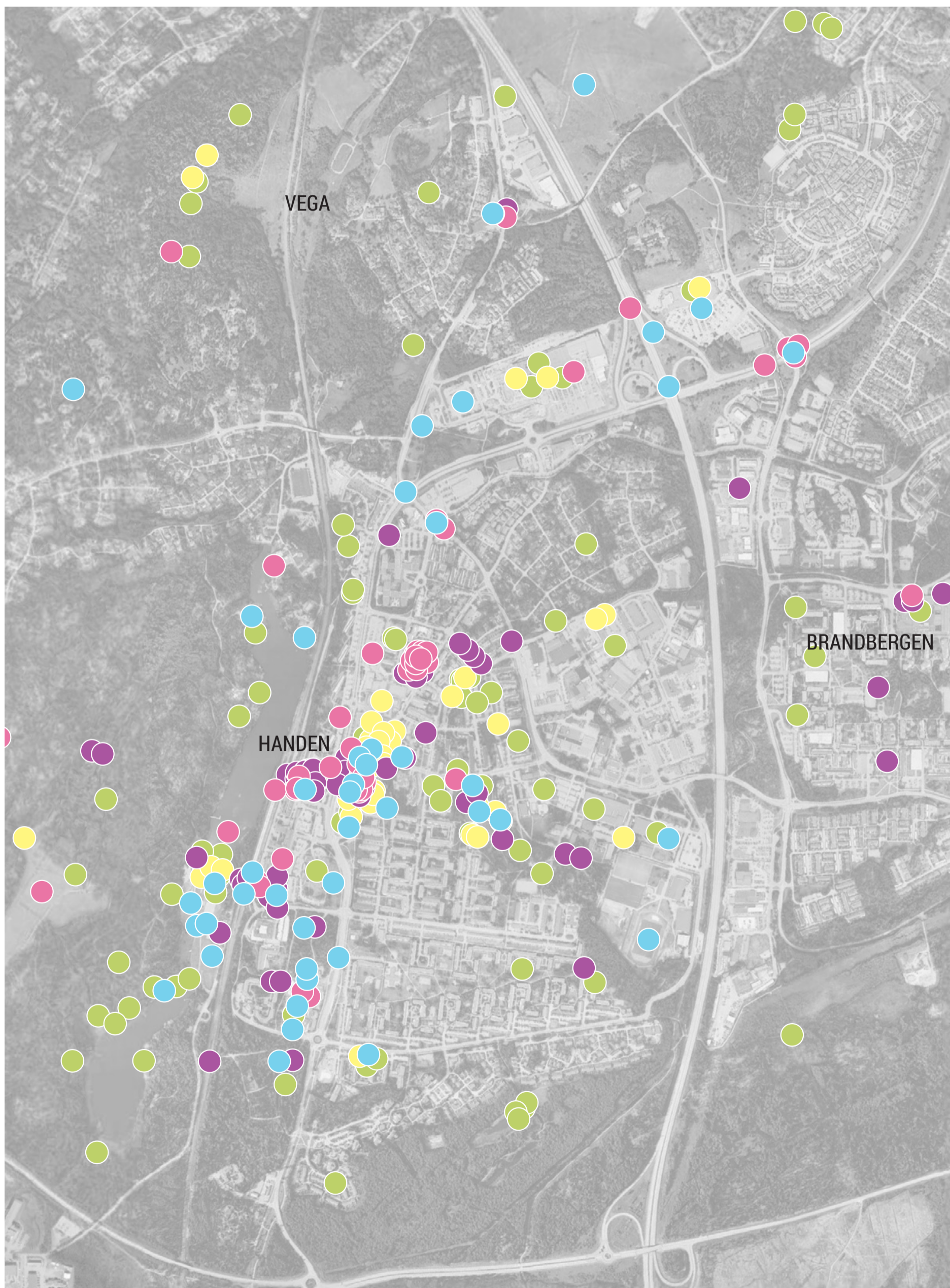
HANINGE CENTRUM

Mötesplats: "Centrum, såklart". Kvinna, 24 år, Handen.

Sämre plats: "Varför finns det så många parkeringsplatser i Handen? Gräv ner dem." Kvinna, 62 år, Handen.

Önskemål: "På stråket ovanför centrum skulle det kunna finnas fler restauranger. Vill man äta något annat än snabbmat eller gå och ta en öl är utbudet uselt." Kvinna 37 år, Handen.

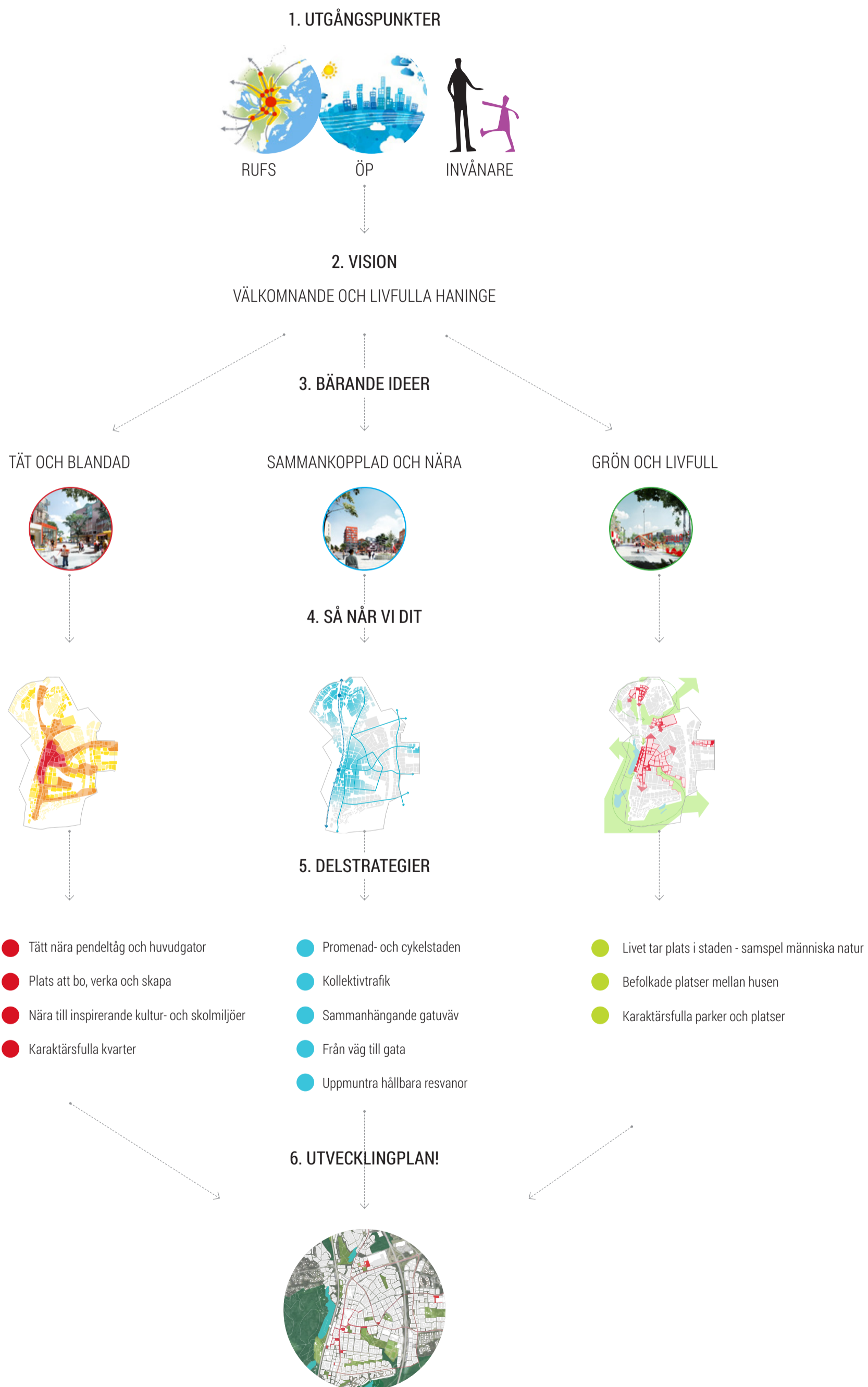
- Önskemål
- Sämre platser
- Otrygga platser
- Mötesplatser
- Favoritplatser

VISION FÖR HANINGE STAD 2050!

VISION, BÄRANDE IDÉER OCH STRATEGIER

VISIONEN:

VÄLKOMNANDE OCH LIVFULLA HANINGE

Haninge stad är till för dig som värdesätter det urbana men vill ha nära till naturen och djuren. Haninge utvecklas till ett dynamiskt centrum för utveckling, umgänge och återhämtning. Tillsammans gör vi Haninge stad, till en plats där vi kan leva det goda stadslivet i nära harmoni med natur och skärgård. Här kan du leva det enkla livet ensam eller tillsammans med din partner, själv, med din familj eller dina vänner. Med utbud och service som en större stad kan du här göra medvetna val och leva ett hållbart liv. Städer ger mer än de tar – i Haninge fyller vi på med energi, gemenskap och frisk luft.

TÄT OCH BLANDAD

I Haninge är det människorna som skapar liv och rörelse, utveckling och dynamik. Människor som arbetar, umgås, handlar, utbildar sig och lever sina liv. Staden ska vara en naturlig mötesplats för människor med olika bakgrunder, erfarenheter och förutsättningar. När många människor samlas på en plats skapas förutsättningar för ett rikt, varierat och spännande stadsliv. Staden måste också fyllas av funktioner som gör att människor rör sig utomhus, på olika tider och av många olika skäl. En blandning av funktioner integrerade med bostäder och ett bra utbud av nöjen, kultur och upplevelser leder till en intressant och trygg stadsmiljö som är levande under en stor del av dygnet. Näringslivet har en nyckelroll för utvecklingen av staden. Dels är det näringslivet som till stor del investerar i nya byggnader och säkerställer att det finns lokaler för olika verksamheter men också bostäder i staden. Dels som arbetsgivare som bidrar till sysselsättning och invånarnas möjligheter att bo och leva på samma plats. Mångfald i utbudet behövs för att tillfredsställa olika behov. Staden vinner på att blanda så många lika verksamheter som möjligt, olika kvarter kan fylla olika funktioner som tillsammans skapar en intressant plats.

Genom att komplettera och bygga samman dagens kvarter med nya bostäder och verksamhetslokaler kan en mer sammanhållen stad, med attraktiva stråk och offentliga miljöer, växa fram. Den mångfald och öppenhet som idag präglar Haninge stad kommer förvaltas genom att även fortsättningsvis bygga bostäder med en balanserad blandning av upplåtelseformer.

SAMMANKOPPLAD OCH NÄRA

Haninge ska vara en sammankopplad och nära stad, både fysiskt och mentalt. Det ska vara enkelt att röra sig inom staden men också till andra delar i kommunen som till exempel Brandbergen och Jordbro. Känslan är att stadsdelarna hänger ihop i en sammankopplad helhet. Det ska vara möjligt att transportera sig på ett hållbart och medvetet sätt. Gång- och cykelstråk har därför en framträdande roll i stadens infrastruktur och generösa ytor avsätts för detta. En promenadvänlig stad som uppmuntrar människor att röra sig utmed stråk och gator tillför stora värden till stadens attraktivitet och trygghet såväl som för den allmänna hälsan. Tydlig skyltning och nya landmärken förbättrar orienterbarheten för gående och cyklister.

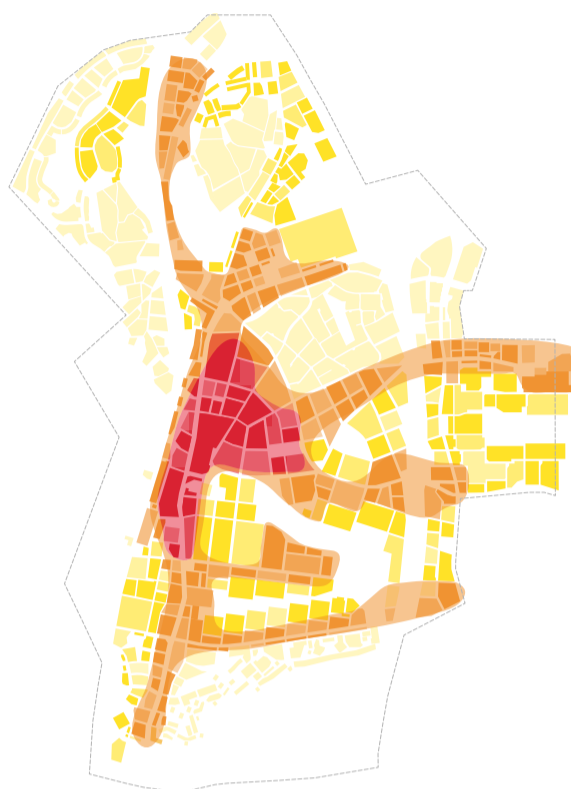
Tillgängligheten är viktig även till våra grannkommuner, till Stockholms innerstad och till övriga regionala stadskärnor både söder och norr om Stockholm. För att säkerställa hållbara resor även på sikt avsätts ytor för framtida kapacitetstark kollektivtrafik genom utvalda delar av staden. En ansvarsfull trafik- och infrastrukturplanering kan på så sätt skapa en handlingsberedskap inför framtida utmaningar. Kollektivtrafiksalternativ ska fortsätta utvecklas för att stärka Haninges kopplingar till centrala Stockholm såväl som till andra målpunkter i Stockholmsregionen. Även transporter och biltrafik ska finnas i den attraktiva staden. Genom samordnade parkeringsanläggningar är det enkelt för besökare att bli av med bilen och kunna gå omkring i staden eller utföra sina ärenden. En växande stad kräver även en fungerande IT-infrastruktur. Dagens och morgondagens Haningebor kommer att vilja leva i ett mer interaktivt och levande stadsrum.

GRÖN OCH LIVFULL

Genom att erbjuda en resurseffektiv infrastruktur skapas möjligheter och incitament att välja klimatsmart och hållbart med bibehållen eller ökad livskvalitet. Närheten till grönområden, sjöar och skärgård gör Haninge till en unik stad. I brytpunkten mellan stad och natur finns stora kvalitéer som ska förstärkas av den utveckling som Haninge planeras genomgå. Genom att förtäta med stor respekt för de ekologiska värden som finns i nuläget så ska Haninge utvecklas till en stadsmiljö där stad och natur stärker varandra. Ekosystemtjänster, såsom dagvattenhantering, integreras i stadsmiljön och grönområden tillgängliggörs till en större målgrupp än innan. Genom att skapa tydligare entréer mot Rudan från staden kan dess rekreativa funktion stärkas och området kan inta en mer framträdande och berikande roll i staden. Gröna samband som kopplar samman värdefulla ekologiska områden kommer förvaltas och vidareutvecklas parallellt med Haninges utveckling från förort till stad.

Det finns något spännande och intressant i offentliga rum som tillåter olika tolkningar och sätt att använda dem på. I staden ska det finnas utrymme att se och synas. Människor i olika åldrar, med olika bakgrund och kön får alla ta plats i det offentliga rummet. I Haninge stad är det tydligt att det är invånarna som gemensamt äger platsen. De offentliga platserna är Haningebornas vardagsrum. Tillfälliga evenemang såsom marknader, konserter, stadsodlingar eller utomhusbiografer, berikar och tillför liv till staden. I Haninge finns möjligheten att leva ett urbant liv i nära harmoni med naturen och dess kvaliteter.

SÅ NÅR VI DIT

TÄT OCH BLANDAD

DELSTRATEGIER

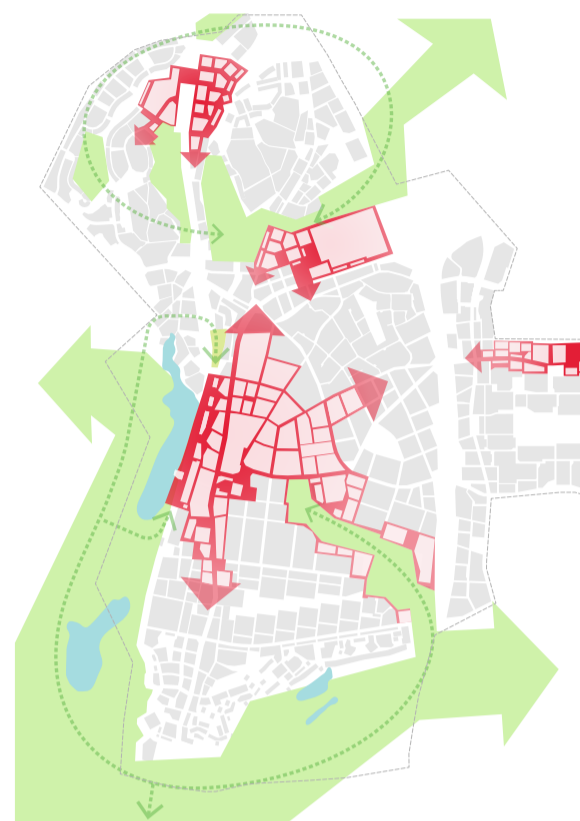
- **Tätt nära pendeltåg och huvudgator** - vi vill bygga tätt nära kollektivtrafik och service för att stimulera hållbart resande och service.
- **Plats att bo, verka och skapa** - vi vill skapa förutsättningar för den blandade staden där bostäder, kreativa verksamheter och utbildning samsas sida vid sida.
- **Nära till inspirerande kultur- och skolmiljöer** - vi vill skapa utrymme för att lära och njuta av fritiden i stimulerande miljöer.
- **Karaktärsfulla kvarter** - vi vill att Haninges byggda miljöer ska ha en detaljrikedom och variation som inspirerar och är vackra.

SAMMANKOPPLAD OCH NÄRA

DELSTRATEGIER

- **Promenad- och cykelstad** - vi vill prioritera gående först för att det främjar både miljö och folkhälsa. Vi vill också skapa ett väl fungerande nätverk av cykelvägar för både pendling och rekreation.
- **Kollektivtrafik** - vi vill förbättra förutsättningarna för kollektivtrafik så att fler reser på ett hållbart sätt.
- **Sammanhängande gatuväv** - vi vill skapa tydligare hierarkier och en finmaskig struktur med nya vägkopplingar som gör det enklare att orientera sig.
- **Från väg till gata** - vi vill omforma breda gator till mer intima gaturum med mer innehåll och plats för människor.
- **Uppmuntra hållbara resvanor** - vi vill med mjuka metoder hjälpa människor att resa mer hållbart, bland annat genom strategier för parkering.

GRÖN OCH LIVFULL

DELSTRATEGIER

- **Livet tar plats i staden - samspel människa natur** - vi vill bidra till en ökande biologisk mångfald i och kring staden där allt från barrskogsarter till pollinerande insekter trivs, och mångfunktionella grönytor som inte bara erbjuder rekreation utan också reglerar vatten och lokalklimat.
- **Befolkade platser mellan husen** - vi vill att parker och publika stadsrum ska uppskattas och användas så att de blir mötesplatser för alla.
- **Karaktärsfulla parker och platser** - vi vill höja kvaliteten, tillföra aktiviteter och öka tillgängligheten till våra parker och grönområden.

Vision Haninge 2050: Staden byggs upp av ett finmaskigt och lättorienterat gatunät med tydliga hierarkier och sekvenser av starka publika platser och gröna rum. Bebyggelsen är tätast nästa kollektivtrafiknoderna och det finns stora gröna ytor för rekreation.

TÄT OCH BLANDAD STAD

TÄT OCH BLANDAD STAD

Stadens form och innehåll

Stadsutvecklingsplanen har tagits fram utifrån insikten att när centrala Haninge nu ska förtätas kommer det att få en betydande inverkan på hur staden ser ut och upplevs. Stadsutvecklingsplanen handlar lika mycket om att utveckla bebyggelsestrukturen som att skapa goda förutsättningar för ett innehåll som gör staden levande.

En tät stad med välfungerande rumsliga samband har inte bara fördelen av att ge plats för fler människor, den skapar också förutsättningar för ett rikt utbud av arbetsplatser, service och ett tryggt socialt stadsliv. En hög befolkningstäthet genererar bra underlag för kollektivtrafik, serviceutbud och ett levande kvällsliv. Tätheten ökar kollektivtrafikens attraktivitet jämfört med bilen samtidigt som fler väljer att cykla och promenera i den täta staden.

Trots en ökande byggnation under senare år präglas den centrala stadsbilden i Handen till stor del av den bebyggelse som tillkom under 1950-, 60- och 70-talen. Det var en period då stadsbyggandet starkt präglades av nya standardiserade byggmetoder samtidigt som bilismen satte en tydlig prägel på planeringen. I Handen byggdes en omfattande lamellhusbebyggelse till stor del grupperad storskaliga strukturer. Husen placerades tidstypiskt, långt indragna från gatan, med parkeringsplatser och gräsytor framför och gröna gårdsmiljöer på andra sidan. Gatumiljöernas utformning har bidragit till en gles och delvis fragmentiserad stadsbild som i vissa delar upplevs som otrygg. Samtidigt finns det charm och själ i stadsmiljöerna som är spännande att utveckla och bygga vidare på.

Vega å sin sida är en helt ny stadsdel som står för närhet och hållbarhet. Drygt 3 000 bostäder i olika former vävs samman med nya gator, cykel- och gångvägar, parker, torg och naturområden. Stadsdelen är i stadsutvecklingsplanens tidshorisont ganska färdigplanerad och utmaningen ligger i att stärka sambanden mellan Vega och Handen. Genom att tillföra mer bebyggelse till den befintliga strukturen kan vi åtgärda de brister många upplever i den befintliga miljön i Handen. Genom att tillföra ny bebyggelse skapas också förutsättningar att bygga ihop Vega med Handen och samtidigt på samma sätt skapa bättre kopplingar till Brandbergen och Jordbro.

Att tillföra ny, tät stadsbebyggelse innebär inte bara en kvantitativ ökning av byggnadsvolymen utan kräver också nya förhållningssätt till stadsbyggandet för att skapa de kvaliteter dagens Haningebor och nya invånare önskar. Med hjälp av medvetna strategier för bland annat markutnyttjande, byggnadernas placering och de offentliga rummens utveckling kan vi skapa en hållbar stadsutveckling.

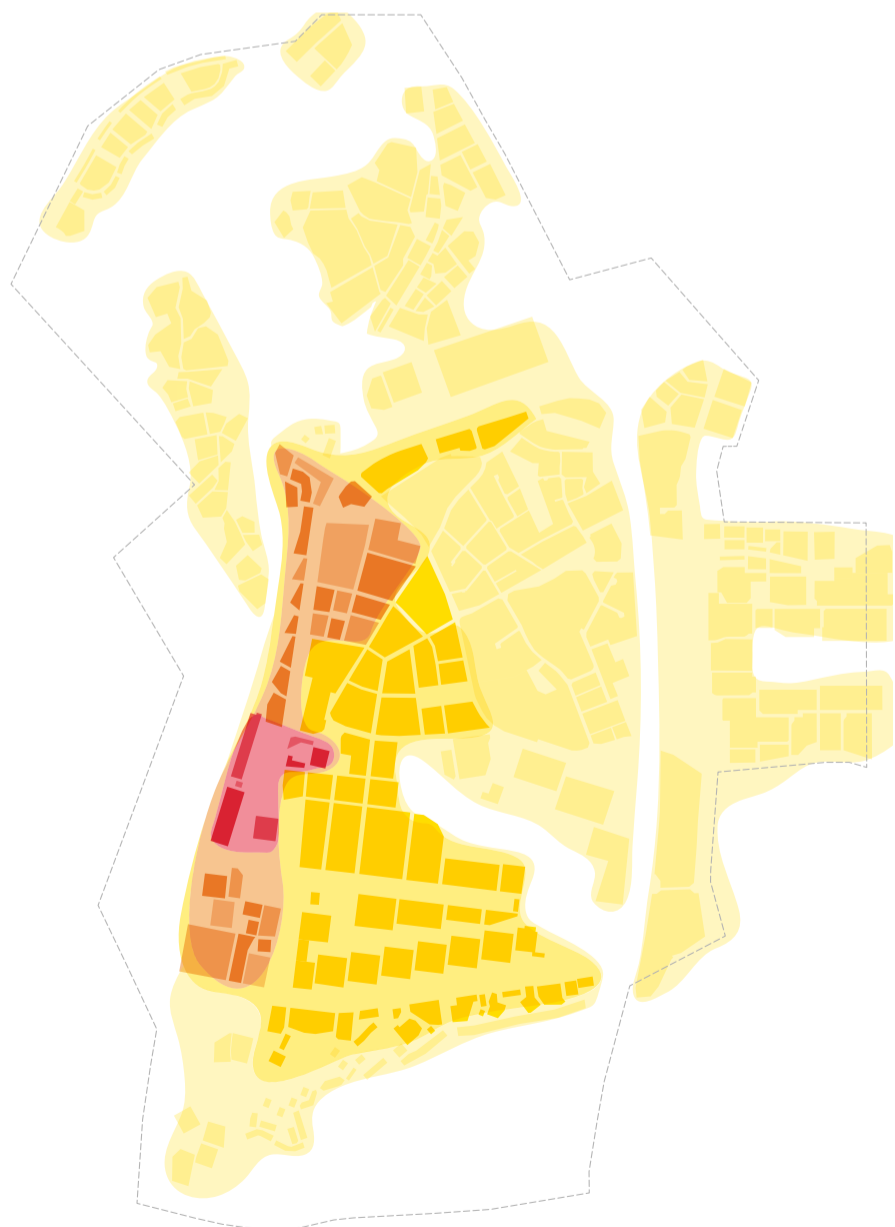
Stadsbyggnadskvaliteter:

- Staden har befolkade och tilltalande stadsrum.
- Staden erbjuder upplevelser – både estetiska och kulturella.
- Staden skapar förutsättningar för ett rikt handels-, kultur- och nöjesutbud.
- Staden är tydlig med vad som är offentligt och privat.
- Staden är präglad av mångfald och variation i bebyggelsen med avseende på utformning, höjd och upplåtelseformer.

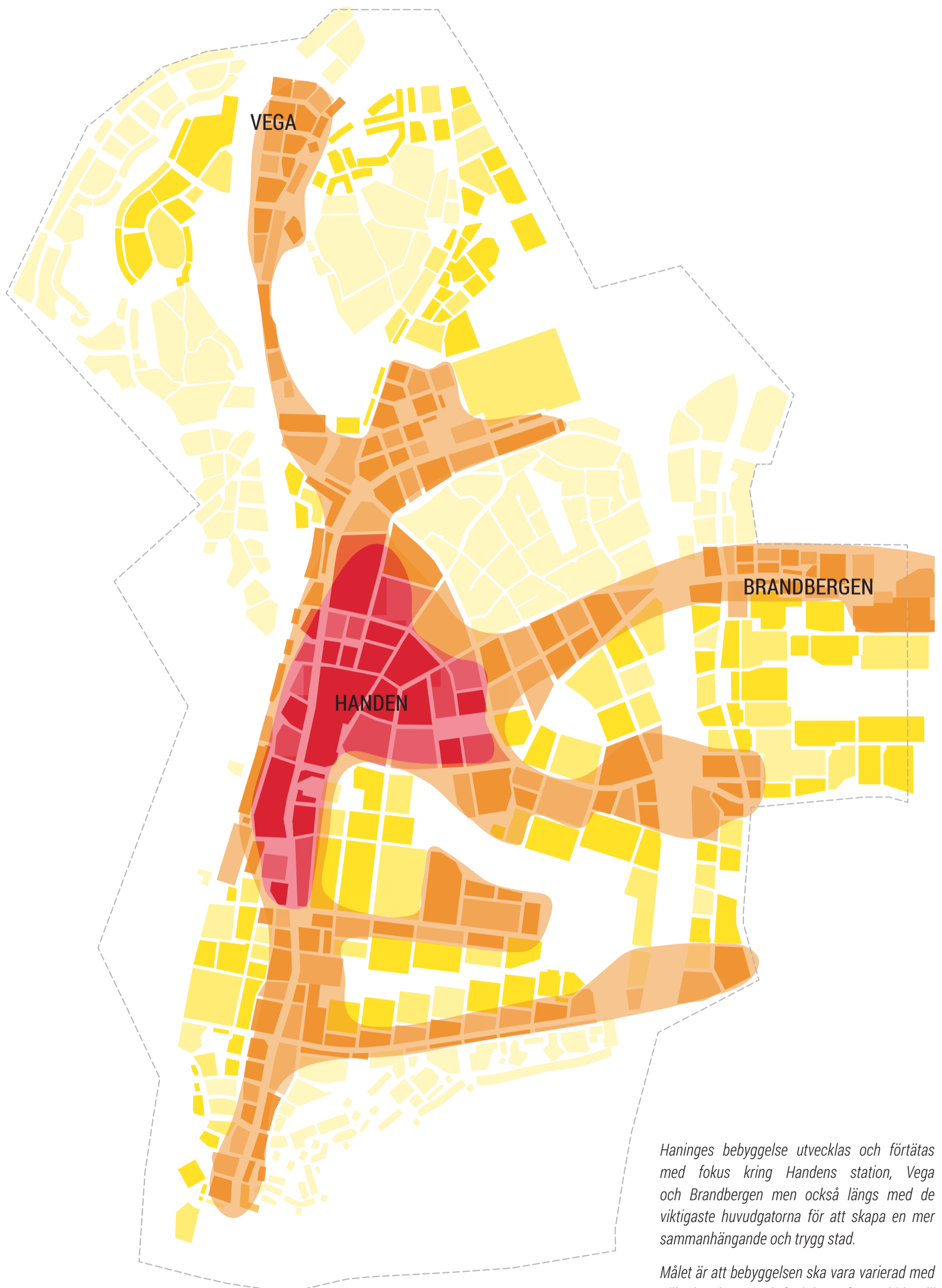

Handen 2016, foto Haninge kommun.

TÄTHET I HANINGE 2016

Idag är den tätaste bebyggelsen centrerad kring pendeltågsstationen, men också i de mest centrala delarna finns stora outnyttjade ytor.

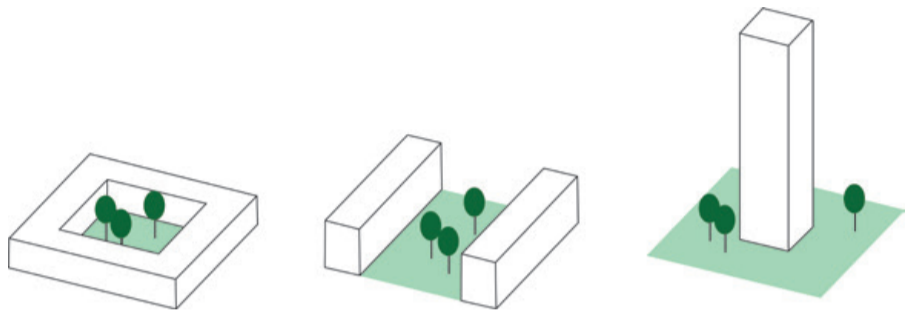
Haninges bebyggelse utvecklas och förtätas med fokus kring Handens station, Vega och Brandbergen men också längs med de viktigaste huvudgatorna för att skapa en mer sammanhängande och trygg stad.

Målet är att bebyggelsen ska vara varierad med olika karaktärer och funktioner för att bidra till folkliv över hela dygnet och under alla årstider.

TÄTT NÄRA PENDELTÅG OCH HUVUDGATOR

DELSTRATEGI BEBYGGELSE - TÄTHET

En hög fysisk täthet behöver inte innebära höga hus, tvärt om är det många gånger stadskvarter med lägre våningsantal som är de tätaste. Bilderna nedan beskriver hur samma täthet kan utformas på olika sätt. Den lägre skalan med slutna kvarter skapar bra rumsliga samband och en tydlig uppdelning i vad som är offentligt och privat. Den ger också potential för aktiva bottenvåningar och ett levande stadsliv medan den högre ger en mer diffus markanvändning kring bebyggelsen. Slutna kvarter fungerar också bullerdämpande och skapar innergårdar där ljudnivåerna blir lägre. Byggnader som läggs i anslutning till gata ska fungera skyddande för övriga delar av kvarteret.

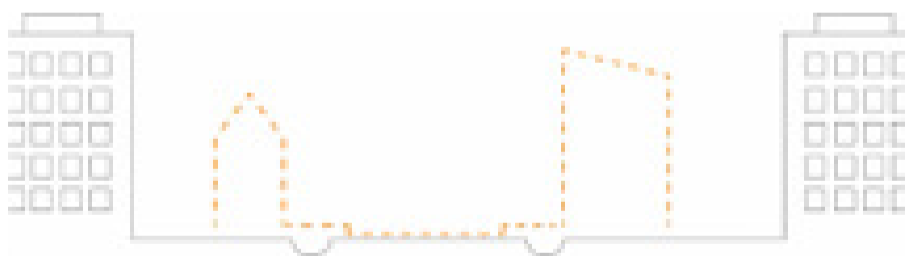

Exempel på hur samma täthet kan skapa olika stadsrum

Vid byggandet av Haninge stad prioriteras en tät och relativt låg stadsbebyggelse i kvarter som skapar tydligt rumsliga samband. Stadsutvecklingen föreslås ske i en skala på mellan 4 och 6 våningar med enskilda högre undantag för att markera specifika platser eller stråk. Husens placering, skala och förhållande till varandra är det som sammantaget skapar de rumsliga kvaliteterna med potential för ett levande stadsliv som eftersträvas. Tätheten handlar inte bara om den fysiska strukturen utan också dess innehåll det vill säga hur många som bor och arbetar inom ett kvarter. Denna boende- och arbetandtäthet bör balanseras för att ge underlag till en stadsmiljö som upplevs som levande och trygg under både dagtid och kvällstid. Där det är möjligt prioriteras därför en blandning av bostäder och arbetsplatser i staden.

Stadsbyggnadsprinciper:

- Utbyggnad inom 1 200 meter från pendeltågstationerna prioriteras.
- Förtätning sker huvudsakligen längs gatorna, på outnyttjad mark och på parkeringsytor.
- Vi bygger tätare i stadens mest centrala delar, längs huvudstråk och intill kapacitetsstark kollektivtrafik.
- Ny bebyggelse ska bidra till att utveckla de offentliga rummen.
- Ny bebyggelse ska bidra till att skapa en varierad stadsmiljö och bryta upp storskaliga strukturer.

Haninge stad med drygt 30 000 invånare 2030

Planen till höger beskriver stadens täthet och visar att det finns utrymme att skapa en stad med omkring 17 000 nya bostäder plats för skolor- förskolor, service och nya arbetsplatser. Det är konjunkturer och kommunens ekonomi som avgör i vilken takt staden växer. Det är viktigt att innehåll i form av utbud, arbetsplatser och service går i takt med bebyggelseutvecklingen. I den här planen följer vi samma tidshorisont som översiktsplanen och bedömer det som rimligt att staden förtätas med omkring 7 000 bostäder och därmed fördubblas sin befolkning till omkring 30 000 invånare 2030 med möjlighet till ytterligare fördubbling och en befolkning omkring 60 000 invånare 2050.

Med en sådan befolkningstillväxt och utveckling av stadsmiljön skapas en starkare stad med underlag för ett större serviceutbud och goda förutsättningar för att bli en attraktiv mötesplats i regionen. Den omfattande bebyggelseutvecklingen ska ske samtidigt som viktiga värden och parkmiljöer i den befintliga miljön bevaras och utvecklas. I den täta staden får de offentliga rummen en större betydelse och nya platsbildningar, parker och torg av hög kvalitet behöver därför tillföras.

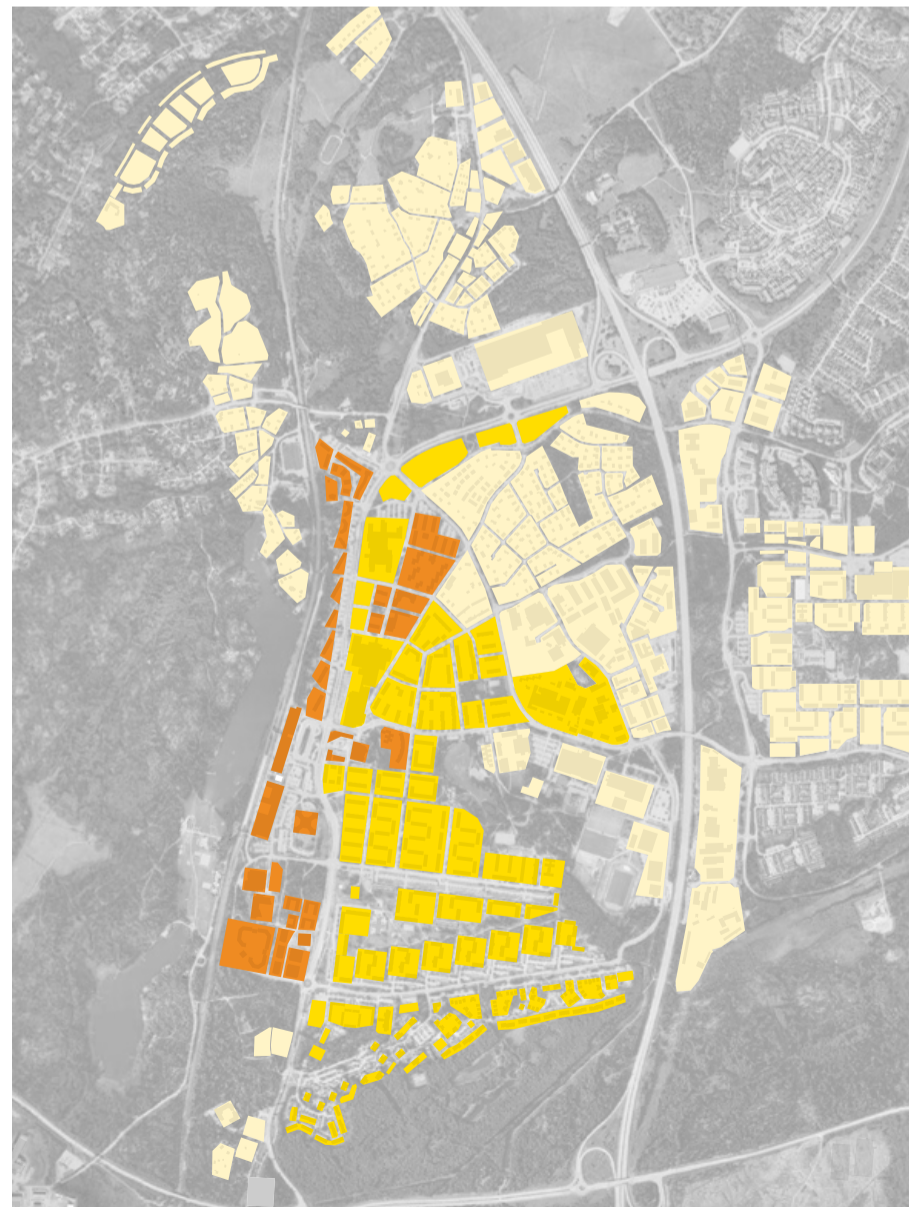
Stadens täthet varierar enligt kartan. Bebyggelsestätheten beskrivs med färger i gula och röda nyanser, ju mörkare desto tätare. Det är längs huvudstråken och intill pendeltågsstationerna som den tätaste staden kommer att finnas.

Fler invånare skapar underlag för mer service

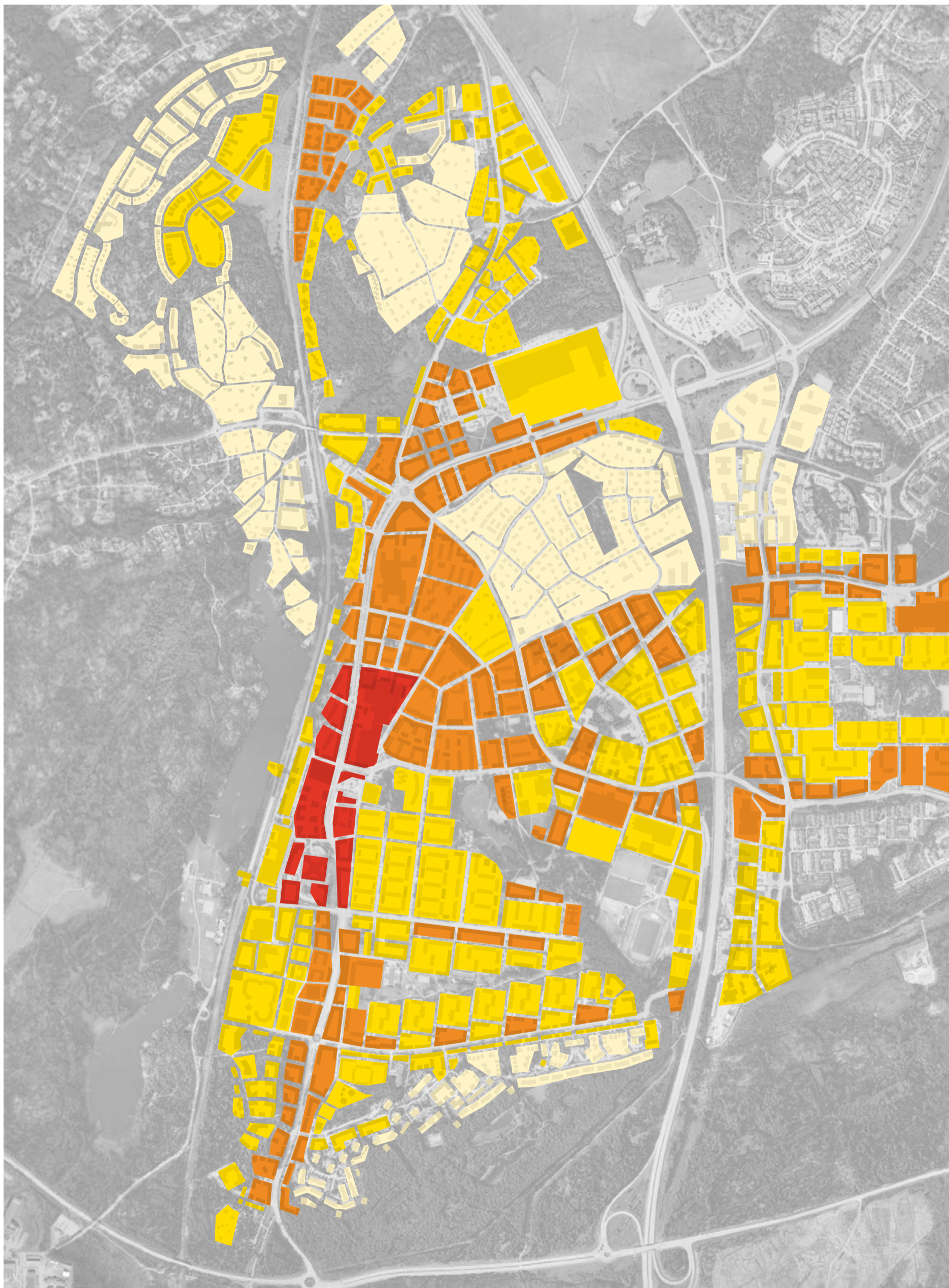
Fler invånare ger underlag för utökad service. 7 000 nya bostäder ökar befolkningsunderlaget vilket möjliggör etablering av fler verksamheter som blir tillgängliga för hela befolkningen. Ett större utbud förbättrar livskvaliteten i staden genom ökad närhet och minskat antal resor. Nedan är exempel på verksamheter som skulle kunna möjliggöras när Haninge stad växer med omkring 7 000 bostäder till 2030.

- 25 nya restauranger, barer och caféer
- 1 nytt bibliotek
- 1 museum
- 1 idrottsplats
- 4 grundskolor
- 12 förskolor
- 40 butiker
- 5 livsmedelsbutiker

Siffrorna är framskrivningar beräknade enligt linjära samband mellan antal bostäder och verksamheter och tar inte med stadens övriga potential eller konkurrenssituationen i regionen i beräkningen.

Översiktlig täthet i Haninge år 2016.

- Stadens kärna
- Tät stadsbebyggelse
- Medeltät stadsbebyggelse
- Gles stadsbebyggelse

PLATS ATT BO, VERKA OCH SKAPA

DELSTRATEGI BEBYGGELSE - FUNKTIONER

ETT VARIERAT UTBUDD AV BOSTÄDER

Idag finns en blandning av upplåtelseformer och Haninge stad ska i framtiden fortsätta erbjuda ett blandat utbud av bostäder för alla livssituationer. För att kunna erbjuda bostäder för alla eftersträvas blandade upplåtelseformer i stadens olika delar. Dagens fördelning av upplåtelseformer enligt nedan är önskvärd även fortsättningsvis:

- 30 procent hyresrätter
- 50 procent bostadsrätter
- 20 procent äganderätter

Blandningen av hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter leder till positiva socioekonomiska effekter. Blandade upplåtelseformer har också stor betydelse för att ge en stabil efterfrågan på kommunal service, som förskolor och äldreomsorg. Upplåtelseformerna spelar också roll för möjligheten att skapa socialt blandade stadsdelar och hushållens rörlighet.

En blandning av lägenhetsstorlekar är också viktigt för att det ska vara möjligt att bo kvar i sitt område när livssituationen förändras. Antalet äldre ökar i kommunen samtidigt som många ungdomar söker sitt första boende. I Haninge stad ska ungas och äldres särskilda behov av små och tillgängliga lägenheter i kollektivtrafiknära lägen tillgodoseas.

PLATS FÖR LIVSKRAFTIGT NÄRINGSLEV

Näringslivet har en nyckelroll i utvecklingen av Haninge stad. I takt med att staden växer ges också näringslivet potential att utvecklas, där verksamheter kan placeras i centrala lägen med närhet till annan service och skapa attraktiva arbetsplatser. Det finns också en efterfrågan på fler jobb i staden och för ökad attraktivitet bör ett ökat utbud av olika typer av serviceutbud tillkomma. Andelen arbetstillfällen inom kunskapsintensiva verksamheter, företagstjänster, information och kommunikation kan öka. Dessutom finns potential för ökat företagande och fler sysselsatta inom hotell och restaurang och övriga besöksnäringar. Utvecklingen i staden behöver gå från en tyngdpunkt på lokala tjänster och funktioner till verksamheter med bättre integration i den regionala ekonomin. Inom personliga tjänster och företagstjänster har Haninge potential för ökande antal arbetstillfällen. Särskilt etableringar med högre kunskapsinnehåll och med ett regionalt upptagningsområde behöver tillkomma. Arbetsplatskvoten är en indikator som beskriver hur förhållandet ser ut mellan antalet arbetsplatser inom ett område och hur många som arbetar. Kvoten ligger idag på 0,67 i Haninge kommun. I stadskärnan är kvoten i dag högre (1,0) dels beroende på en förhållandevis liten befolkning och några större arbetsplatser som Haninge kommun (kommunal förvaltning, skolor, omsorgsverksamhet med mera) landstinget (sjukhus) och en växande handel. Redan i dag finns önskemål om fler arbetstillfällen i stadskärnan och med den planerade förtätningen och ökande befolkningen skapas förutsättningar för fler arbetsplatser. En ambition bör vara att ökande befolkning motsvaras av en ökning i antalet arbetstillfällen så att minst 75 procent av nya yrkesverksamma Haningebor kan hitta arbete inom stadskärnan.

Nyckeltal för år 2030

- Antal arbetstillfällen 2030: 13 500 (2016: 9 000)

HANDEL I STADEN

Handeln är en expansiv bransch som sysselsätter många personer. Enligt översiktsplanen är ambitionen att låta handeln blomstra där den redan finns. I Haninge stad finns kommunens två största handelscentrum, inomhusgallerian i Haninge centrum och handelsområdet vid Handens trafikplats. Marknadsunderlagets tänkbara utveckling till 2030 beror på hur befolkningen och köpkraften per capita utvecklas samt hur stor del av den som hamnar i det traditionella butiksnätet. Andra former av handel som till exempel e-handel är på frammarsch. Centrum bör växa i riktning mot pendeltåget då det här finns

ett naturligt kundflöde. Här finns utrymme för restauranger, småbutiker och service kopplat till ett starkt torgliv. Det blir viktigt att koppla samman Haninge centrum med pendeltågsstationen. Det idag lite inåtvända Haninge centrum behöver på ett bättre sätt vända sig utåt. En levande stad behöver butiker även utanför en strikt centrumbyggnad.

NYA LOKALER FÖR KREATIVA VERKSAMHETER

Den kulturella och kreativa sektorn är stark i Stockholmsregionen. Det är koncentrationen till länets tätbefolkade områden som drar. Här finns kunder, samarbetspartners, institutioner och utbildningar. En förutsättning för företagande i den kreativa sektorn och att den ska kunna växa är att säkra tillgången till olika typer av flexibla lokaler. Det behövs plats för det oväntade och oetablerade. Att skapa plats för den kreativa sektorn kan betyda fler jobb och ökad innovationskraft då aktörer inom sektorn gärna finns i grupp och samverkar med andra sektorer.

AKTIVA BOTTENVÅNINGAR

Levande bottenvåningar med verksamheter som är aktiva både dag- och kvällstid har stor betydelse för att skapa en levande, trygg och intressant stad. Längs centrala stråk prioriteras en gatumiljö som är varierad och upplevelserik med lokaler för verksamheter i bottenvåningarna. Där lokalerna inte kan användas för handel, serveringar eller annan kommersiell service kan kontor, ateljéer, föreningslokaler, förskolor eller annan kommunal service etablera sig. På så sätt kan levande bottenvåningar möjliggöras även där de kommersiella förutsättningarna inte är lika goda. Där lokaler i ett första skede inte alls bedöms möjligt ska sockelvåningen ändå ges en sådan höjd att det finns en flexibilitet för att i senare skede etablera verksamhetslokaler. Oavsett om gatan domineras av bostäder eller verksamheter ska byggnadernas entréer riktas mot gatan för att bidra till ett levande gaturum.

Lokaler för aktiva bottenvåningar prioriteras särskilt kring Poseidons torg, Haningeterrassen och Haninge centrum som även har störst potential för ett levande kvällsliv. Bostäder i bottenvåning undviks i detta område. Därutöver prioriteras lokaler utmed de viktigaste sammankopplande stråken enligt kartan.

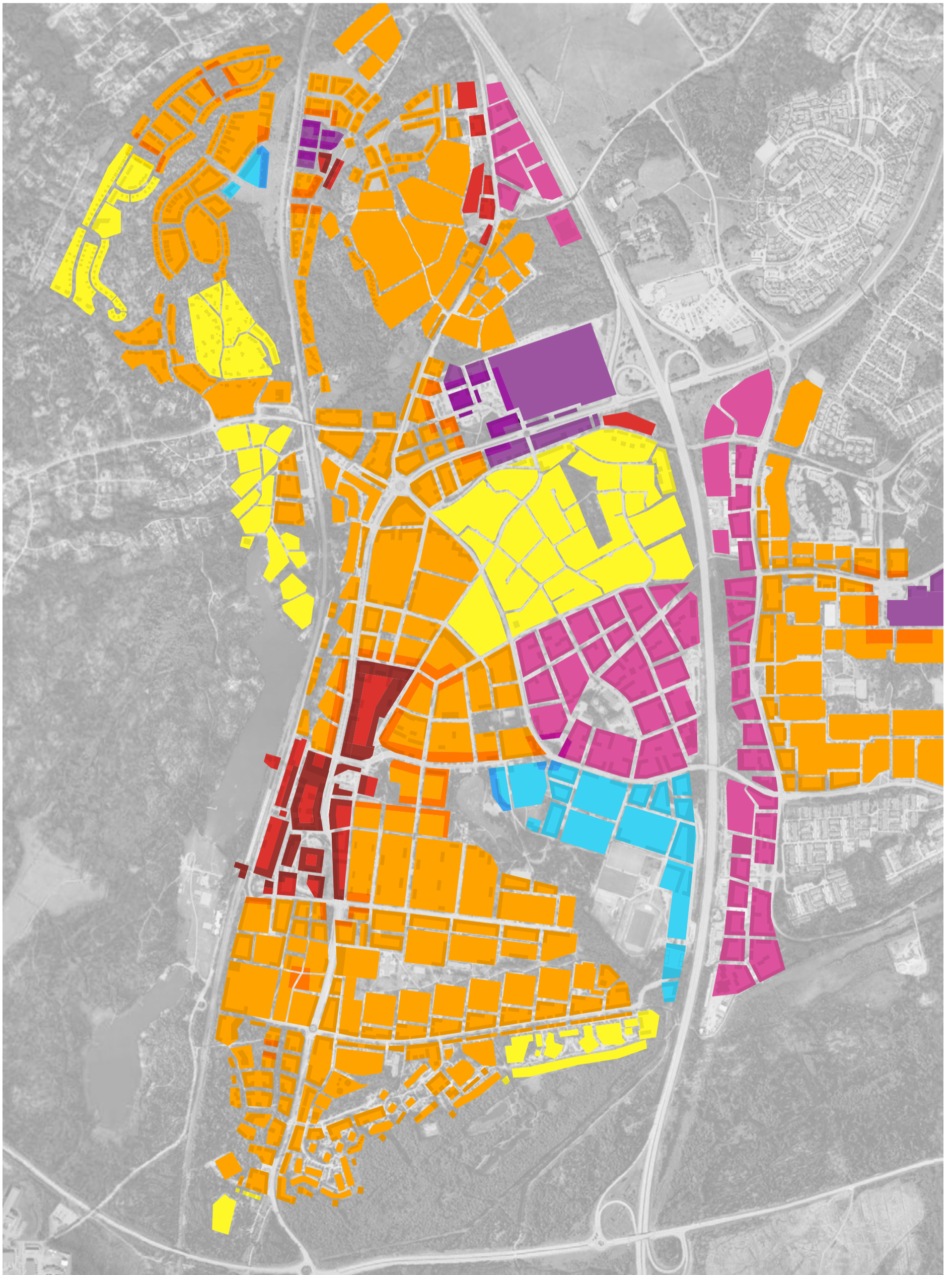
HANINGE LEVER PÅ KVÄLLEN

För att upplevas som stad behöver Haninge ett folkliv som fortsätter en bit in på kvällen, det skapar trygghet och attraktivitet. Det finns stråk och platser som är särskilt intressanta att koncentrera kvällslivet till. Målsättningen är att skapa en stadsmiljö som är attraktiv, trygg och säker för de som bor, besöker eller arbetar i staden. Haninge stad ska vara en tillgänglig och inkluderande plats. Alla ska kunna röra sig till och från, såväl som inom stadskärnan på ett obehindrat och tryggt sätt under kvällar och nätter.

För att skapa ett levande kvällsliv behöver utbudet av caféer och restauranger vara varierat och rikta sig till flera olika målgrupper. Uteserveringar bidrar till en mer levande och attraktiv stad och ska utformas med hög kvalitet. De ska uppfattas som en naturlig del av staden och bör anpassas till den specifika platsen.

En biograf i staden stärker ett attraktivt nöjes- och kulturutbud och bidrar till ett levande kvällsliv. Biografer har helt nya funktioner än tidigare, här möts daglediga som seniorer eller föräldrar, här ges skolbio. En social mötesplats som kretsar kring film men som är så mycket mer.

Kartans nyanser mellan gult och rött representerar olika nivåer av stadsliv. De områden som är mer intensivt röda har hög potential för aktiva bottenvåningar och kvällsekonomi.

Kartan visar stadens huvudsakliga funktioner, med större intensitet kring de publika stråken som skapar stadsliv.

Blandstad med tyngdpunkt handel	Blandstad med tyngdpunkt bostad	Blandstad med tyngdpunkt handel/kontor
Blandstad med tyngdpunkt bostad / småhus	Blandstad med tyngdpunkt småindustri/verksamheter	Blandstad med tyngdpunkt Skola/friskvård

NÄRA TILL INSPIRERANDE KULTUR- OCH SKOLMILJÖER

DELSTRATEGI BEBYGGELSE - SKOLOR OCH FÖRSKOLOR

I takt med att staden förtätas ökar behovet av förskolor, skolor, lokaler och ytor för fritid och idrott. Att erbjuda en attraktiv basservice, det vill säga bra förskolor och skolor, bidrar starkt till att skapa en attraktiv stad. Verksamhetens kvalitet är det viktigaste men moderna och attraktiva lokaler i bra lägen är också viktigt. Skolan bidrar till en levande stadsmiljö och det är viktigt att utbyggnaden av service följer bostadsutvecklingen. Målet är att skapa en struktur för de offentliga lokalerna som gör det lätt för unga att röra sig och vistas i staden både på skoltid och på fritiden.

SKOLOR NÄRA GRÖNSKA OCH KOLLEKTIVTRAFIK

Var en skola är lokaliserad i förhållande till bostäder, kommunikationer och andra verksamheter har stor betydelse för skolans attraktivitet. För de yngre eleverna är det generellt sett bättre med fler skolor utspridda i staden än få lite större enheter, då det bidrar till en mer kontrollerad trafikmiljö både i och i närheten av skolan. När nya skolor eller förskolor byggs ska de ges lägen i staden som är nära parker och strövmråden. Grundskolor och skolor ska ges lägen med bra skolvägar nära bostäder, parker och natur. Skolor med äldre barn och ungdomar placeras med fördel centralt i staden och runt Torvalla.

En tät och blandad stad innebär att skolor och förskolor lokaliserar nära bostäder och med god tillgänglighet för kollektivtrafik, gång och cykel.

INSPIRERANDE OCH GRÖNA UTEMILJÖER

Utemiljön är viktig. Barn behöver vara utomhus varje dag och en god utemiljö på förskolorna har stor betydelse ur folkhälsosynpunkt. Barns förmåga till inlärning i skolan förbättras och är beroende av deras möjligheter att vara fysiskt aktiva på sina raster. Skolgården är därmed ett viktigt stöd i undervisningen i skolan. Barn behöver dessutom återhämta sig från situationer som ställer krav på deras uppmärksamhet. Forskning visar att fysisk aktivitet är viktigt för goda skolresultat. Skolgårdar fyller en funktion som rekreativa ytor även efter skoldagens slut och på helger, de skapar dynamik i den blandade staden.

När staden förtätas blir det allt svårare att skapa stora utemiljöer i direkt anslutning till skolan eller förskolan. I planeringen av nya skolor och förskolor ska hänsyn tas till barnens bästa. Enligt Plan- och bygglagen ska det finnas tillräckligt mycket friyta och Boverkets riktlinjer ska följas. De barn som växer upp i den täta staden ska kunna uppleva att de har god tillgång till friytor som de kan utforska och vara aktiva på. Om gårdens innehåll och kvaliteter är goda kan en spännande och utvecklande miljö uppnås även på en något mindre förskolegård.

NYCKELTAL:

- 300 nya bostäder ger underlag för en ny förskola (6 avdelningar)
- 900 nya bostäder ger en ny grundskola (2-parallellig F-6)

KULTUR OCH FRITID FYLLER STADEN MED INNEHÅLL

Haninge ska ha ett rikt utbud av kultur, idrott och fritidsaktiviteter. När inflyttningen ökar ställs högre krav på attraktiva och funktionella lokaler som är placerade så att det är lätt tillgängliga för alla invånare. Kultur- och fritidsverksamheter är några av stadens mest efterfrågade verksamheter och bidrar starkt till kunskap, gemenskap och livskvalitet för invånarna. Utbudet bidrar också till att attrahera nya invånare, besökare och andra som vill etablera sig på platsen.

Genom att lokalisera kultur- och fritidsverksamheter i anslutning till kollektivtrafik, bostäder, skolor och förskolor samt till centrala stråk ökar tillgängligheten och transporter minskar. Idrottsanläggningar, bibliotek, kulturhus, kulturskola, mötesplatser för unga och föreningslokaler är alla exempel på icke-kommersiella verksamheter som invånare efterfrågar och som bidrar till en meningsfull fritid för kommuninvånarna och stärker den lokala identiteten. Det ska vara enkelt och nära för invånarna att ta del av stadens

utbud samt engagera sig och vara aktiva på skol- och arbetstid samt på fritiden. Staden är också barnens och ungdomarnas rum. Plats för lek, rörelse, kultur och häng med kompisar är viktiga.

I staden måste det också finnas utrymme för det som vi inte känner till och inte kan planera för. Det måste ges plats för det oväntade. Även det fria kulturlivet måste ges utrymme för sina behov av alternativa och flexibla lokaler för skiftande verksamhet.

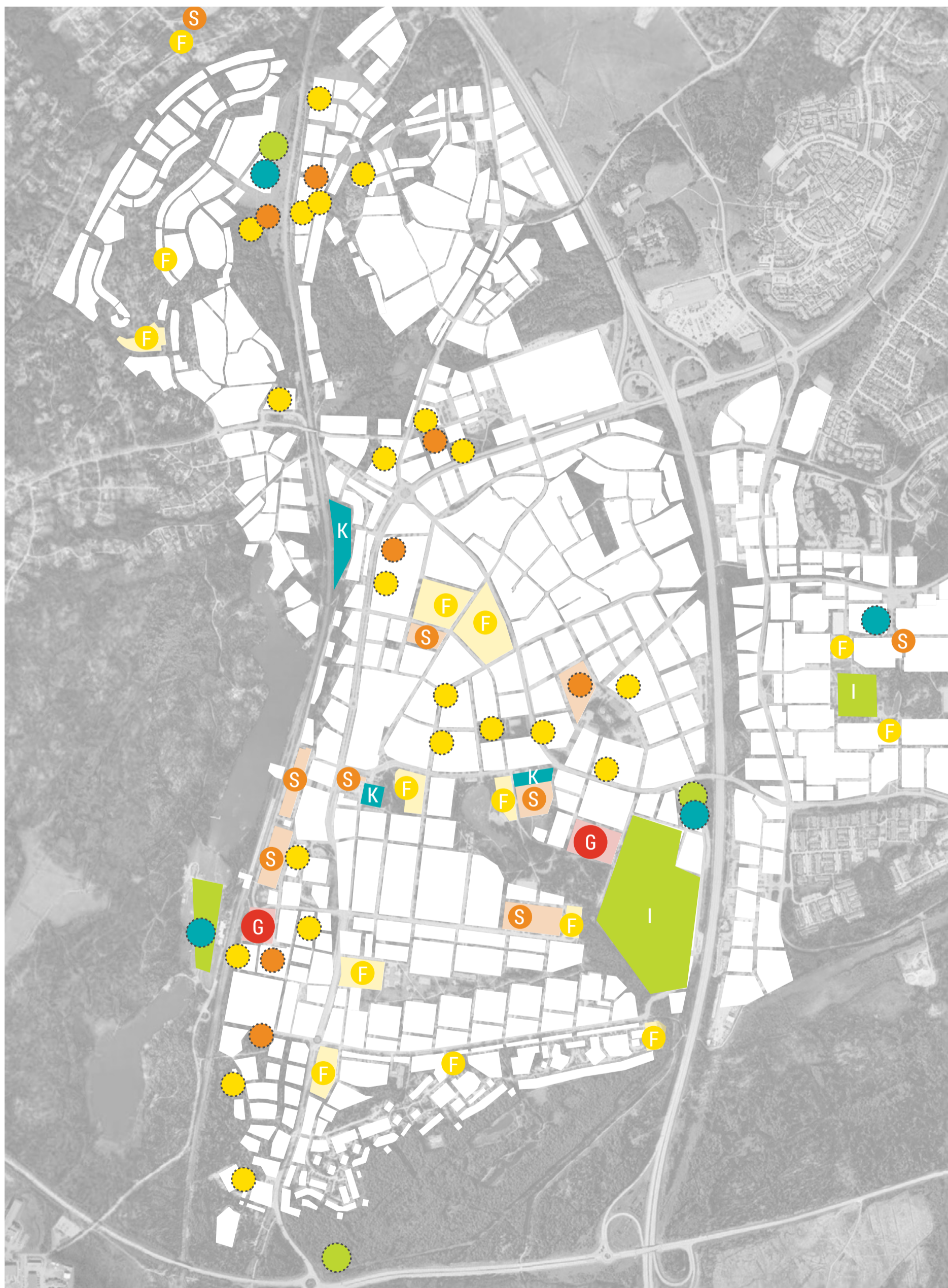
Kartan på nästa sida visar förslag på var i staden de offentliga funktionerna tar plats.

Corners, Haninge lever på kvällen, foto Haninge kommun.

Boulespel, foto Tomas Södergren.

- F Förskola befintlig/föreslagen
- S Grundskola befintlig/föreslagen
- G Gymnasieskola
- I Idrott befintlig/föreslagen anläggning
- K Kultur

Kartan visar förslag på var i staden de offentliga funktionerna tar plats.

KARAKTÄRSFULLA KVARTER

DELSTRATEGI BEBYGGELSE - STADSDELARNAS KARAKTÄR OCH GESTALTNING

GESTALTNING MED DETALJ OCH VARIATION

När Haninge stad växer är det viktigt att förhålla sig till den plats som redan finns. Förtätning kräver både respekt för det befintliga och mod att tänka nytt. Dagens bebyggelse behöver kompletteras med ny bebyggelse och nytt innehåll. Den bebyggelsen har, speciellt i den centrala delen, en storskalig utformning. Tilläggen behöver därför tillföra variation och sammanfoga den splittrade stadsbilden i kvarter som ger en tydligare struktur och sammanhang. Att bygga stad handlar om att en rad kvaliteter måste samverka för att göra staden intressant, funktionell och hållbar. Skalan på staden, husens variation och detaljeringsgraden på fasader och bottenvåningar är särskilt viktiga när vi bygger stad.

Skalan är det som är mest tydligt, idag präglas stadsbilden till stor del av byggnader i en stor skala antingen till höjd eller till utbredning. Ambitionen för framtiden är istället att Haninge stad ska präglas av ett tätare stadsrum. För att uppnå detta behövs tillägg i mindre skala och ibland även lägre höjd. Samtidigt måste enskilda byggnader tillåtas vara högre för att skapa variation.

Variation behövs för att skapa en dynamisk och intressant stadsmiljö som är hållbar över tid. Variationen är viktig när det gäller upplåtelseform, innehåll och funktion men kanske mest påtaglig när det kommer till gestaltning. För att skapa ett varierat uttryck eftersträvas en småskalig fastighetsindelning men även större byggnadsenheter ska utföras med variation. Fasader kan delas upp och gestaltas med olika material och längder. En medveten färgsättning i olika kombinationer bidrar också till kvalitativt stadsrum.

Detaljeringen av de nya byggnader som uppförs i staden är viktig. Det handlar om att arbeta medvetet med kvarterens bottenvåningar och dess innehåll men också om små detaljer som hur entréer är utformade, vilka fasadmaterial som används och hur takfoten ser ut, om det finns en sockel eller balkongräcken.

Landmärken kan vara till exempel byggnader, offentliga konstverk eller minnesmärken. Ett landmärke kan vara en märkesbyggnad som på något sätt har en stor betydelse för en plats. Ett landmärke fungerar när det upplevs som intressant, minnesvärt och speciellt för platsen eller förknippat med platsens identitet. Landmärken kan också hjälpa till att orientera oss i staden, det är därmed betydelsefullt var de placeras. Vad som är ett landmärke är i viss mån en subjektiv uppfattning, men flertalet landmärken upplevs som giltiga för alla eller flertalet som bor på en plats. I skapandet av nya landmärken eller märkesbyggnader bör hänsyn tas till platsers förutsättningar och historia. En byggnad som uppförs för att markera något i staden ska göra det genom en medveten gestaltning och hög arkitektonisk kvalitet och behöver därmed inte vara hög. I många fall existerar redan landmärken av betydelse för den lokala identiteten. Vid förtätning bör dessa förvaltas och integreras i den utvecklade kvartersstrukturen.

Gestaltungsprinciper:

- Ny bebyggelse ska komplettera dagens storskaliga bebyggelse
- Ny bebyggelse ska gestaltas med variation
- Ny bebyggelse ska visa omsorg om de små detaljerna och skapa byggnader med eget uttryck och identitet
- Landmärken ska öka orienterbarheten i staden

Vi bygger med låg miljöpåverkan

Hållbar stadsutveckling handlar om att planera, bygga och förvalta stadsmiljöer med människan i centrum samtidigt som resursanvändningen minimeras och ekologisk funktioner tillvaratas och utvecklas. Den byggda miljön och dess innehåll ska bland annat ge invånare och besökare ett rikt och varierat utbud av bostäder, service och platser för lek, motion, rekreation och möten. Miljön ska upplevas som trygg och uppmuntra till klimatsmarta resor och transporter.

Hur och vad vi bygger har stor inverkan på den totala energianvändningen. Nya byggnader kan utformas för en betydligt minskad resursanvändning, klimat och miljöpåverkan. Ett av riksdagens 16 miljömål handlar om att skapa en god bebyggd miljö. I takt med att vi bygger hus som är mer energieffektiva får själva byggprocessen och val av material en allt större inverkan på den totala energianvändningen. Det finns en mängd olika modeller för hållbart byggande; Miljöbyggnad, Breeam och Leed för att nämna några. I Haninge är ambitionen att tillsammans med de företag som vill bygga i kommunen aktivt delta i utvecklingen för ett hållbart byggande.

Konsten överraskar och interagerar med arkitekturen och landskapet

I Haninge tar konsten plats där människor bor och verkar och bidrar till en trivsam, säker och stimulerande miljö. Platserna för konst kan vara gatumiljöer, parker och torg och ger platserna karaktär och tydligare identitet. Miljöerna närmas från ett helhetsperspektiv med avsikt att integrera konsten med arkitekturen och landskapet. Att möta skiftande konstnärliga uttryck ger människor upplevelser av olika slag och öppnar för reflektion och samtal. Ett konstverk kan berätta om platsens historia och bidra till att se samtiden ur ett nytt perspektiv.

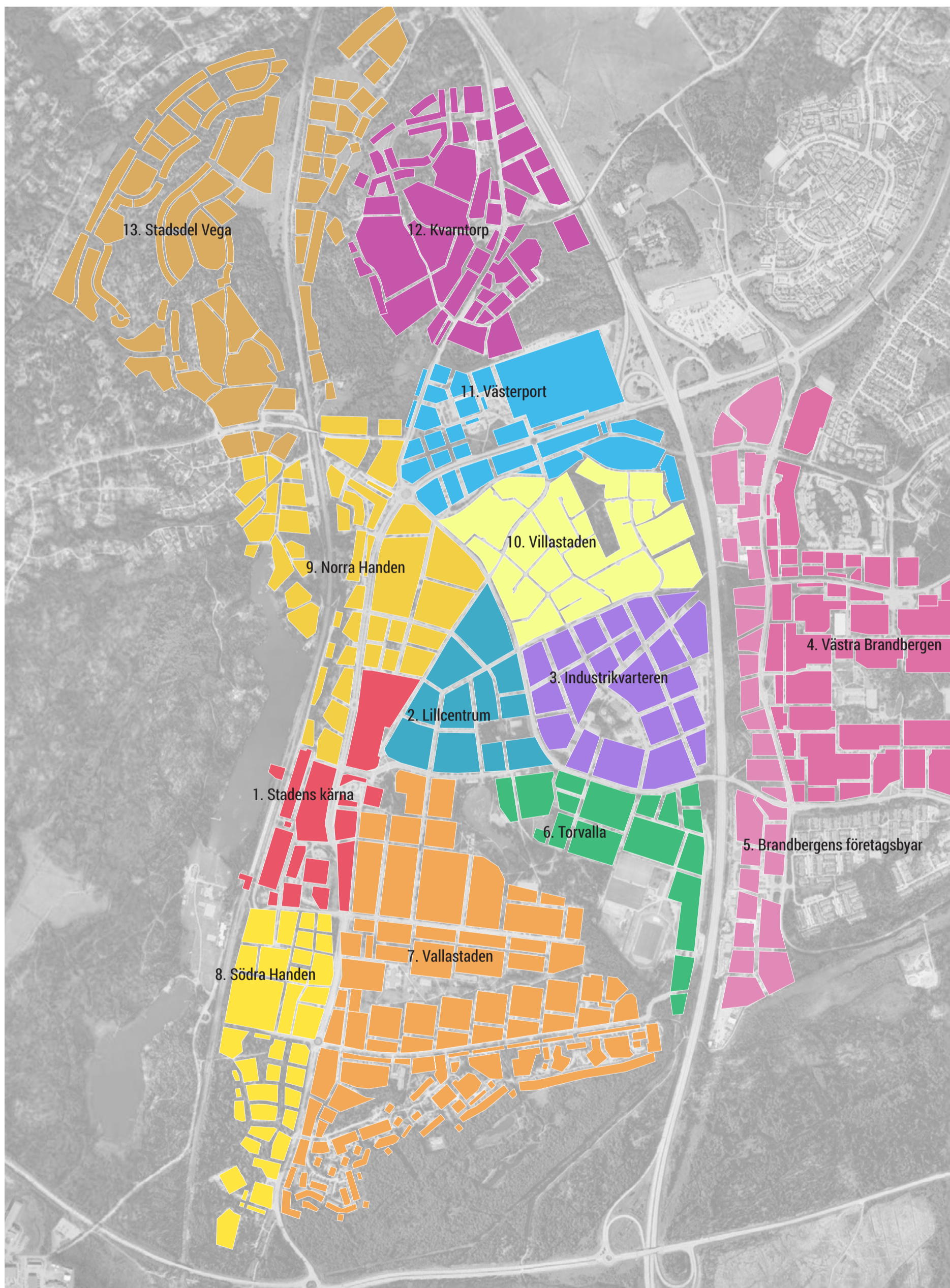
I Haninge låter vi konsten växa fram i dialog med människorna som bor och vistas på platsen. I den nya stadskärnan ska vi använda oss av konstens förmåga att bidra till det som gör Haninge stad till en unik stad med unika mötesplatser. Tillsammans med fastighetsägare, boende och verksamma i staden skapas nya konstverk.

Kulturmiljön ger stadens årsringar

Kulturmiljöerna i staden berättar om platsens historia och människors liv i ett växande Haninge. Arkitekturen med bostäder och arbetsplatser, bebyggelsestrukturer, vägar och grönområden är alla delar av kulturmiljön. Kulturmiljön är föränderlig och omformas genom de val vi gör idag och vad vi väljer att lyfta fram. Mångfalden av kulturmiljöer ska bevaras, användas och utvecklas som en viktig resurs för social hållbarhet. De bidrar till kunskap, upplevelser och identitet i den lokala miljön.

I Haninge stad använder vi oss av de kulturhistoriska miljöerna och kopplar ihop dessa med olika typer av verksamheter. Till exempel kan byggnader restaureras för att skapa värdefulla miljöer som vävs in i staden för att bli viktiga mötesplatser.

Mellanbergs gård, Kolartorp, Söderby gård, Kulturparken, Gamla kommunhuset, Rudan och Slätmossen är alla viktiga kulturmiljöer som är med och utvecklar Haninge stad

Kartan visar indelning i kvarter. De olika karaktärerna beskrivs närmre på nästa uppslag.

KARAKTÄRSFULLA KVARTER

DELSTRATEGI BEBYGGELSE - STADSDELARNAS KARAKTÄR OCH GESTALTNING

KVARTERENS KARAKTÄR

De olika delarna av Haninge stad utvecklas utifrån sin potential och sina förutsättningar för att på så sätt bidra till en helhet som präglas av variation och mångfald. Kvarter med olika inriktning och identitet förstärker upplevelsen av den blandade staden. Ambitionen är att varje kvarter ska fylla flera funktioner för att skapa en levande stadsstruktur i hela staden. Funktioner, som handel, restaurang- och nöjesverksamhet, centreras huvudsakligen till de kvarter som bedöms ha bäst förutsättningar för sådana verksamheter. Avsikten är att skapa korridorer med en mer intensiv funktionsblandning från den centrala kärnan i östlig samt norrgående riktning mot Brandbergen respektive Vega. Övriga kvarter består främst av bostäder men innefattar i de flesta fall en central mötesplats i det offentliga rummet, såsom ett torg eller en kvarterspark.

1. Stadens kärna

Stadens mest centrala område präglas av en tydligt urban struktur med hög stadspuls och stark kvällsekonomi. Kvarteren kring Poseidons torg, Runstensvägen och utmed Handenterminalen utvecklas med ambitionen att bli en tydlig målpunkt präglad av handel, restaurang-, kultur- och nöjesutbud samt en välutbyggd offentlig service. De offentliga rummen utformas med särskild omsorg för att stärka kärnans identitet som mötesplats. Sambandet mellan pendeltågstationen och Poseidons torg förstärks med möjligheter att introducera nya verksamheter utmed stråket. En upprustning av pendeltågsentréerna skapar förbättrade möjligheter att röra sig direkt mellan den urbana stadspulsen och naturen kring Rudan.

Haninge centrum integreras med omgivande stadsmiljöer genom att fler verksamheter vänder sig ut mot gatan. Lokaler i bottenvåning prioriteras i hela kärnan. En upprustning av Stationsvägen skapar bättre etableringsförutsättningar för olika verksamheter som kan bidra till en levande gatumiljö utmed stråket.

2. Lillcentrum

Lillcentrum är en liten småstad insprängd i den lite större staden. Kvarteren kring Handens femtiotalcentrum utvecklas utifrån befintliga kvaliteter för att skapa en tydligare stadsmässighet. Bostäder med restauranger, caféer, barer och småskalig handel i bottenvåningarna är del av områdets finmaskiga struktur och kvarteren fyller en funktion som ett lugnare alternativ till den mer intensiva stadspulsen i kärnan intill. Verksamheter centreras framförallt kring Bragevägen, Eskilsvägen, Runstensvägen och Smedvägen där lokaler i bottenvåning prioriteras. Förtätning kring existerande bebyggelse tillför mer människor och skapar en bättre inramning av gaturummen speciellt mot Eskilsvägen och Dalarövägen.

Lillcentrum, foto Tomas Södergren.

3. Industrikvarteren

Industrikvarteren präglas tydligt av de verksamheter som har varit och är verksamma i området. Här finns det potential att utveckla ett karaktärsrikt område för lättare industri, kultur, nöje och boende genom att behålla och vidareutveckla dagens industriella karaktärsdrag. Vattentornen är tydliga landmärken i hela Haninge stad och fyller en identitetsskapande funktion. Viss förtätning med bostäder kan skapa intressanta stadskvarter och ett bättre balanserat stadsliv, med människor som rör sig även under kvällstid. Området längs väg 73 är fortsatt lämpligt för verksamheter, såsom småskalig industri. Andra verksamheter som replokaler, barer eller möjligen någon nattklubb prioriteras i hela området väster om väg 73. En utveckling av industrikvarteren är strategiskt viktigt för att koppla samman Brandbergen och Handen. På sikt kan någon form av attraktionspunkt utvecklas som drar besökare från båda stadsdelarna.

Vattentornen, foto Frida Jahnmatz och Tove Leander, HMXW.

4. Västra Brandbergen

I takt med att Haninge stad växer blir kopplingen mellan Handen och Brandbergen tydligare. Här finns parkområden, rekreation, idrottsplatser och utomhusbad inne bland kvarteren vilket skapar en gemytlig miljö. Den äldre växtligheten i Brandbergen har planterats med tanken att allt ska kunna plockas och ätas, i framtiden Brandbergen har detta byggts på med stadsodlingar, odlingsbara tak och biodlingar. I centrum finns biograf, idrottsklubbar och service som utgör den östra delen av Haninge stads naturliga mötespunkt. I Brandbergen prioriteras ny bebyggelse kring centrum och de omgivande trafiklederna för att omvandla dessa till promenadvänliga gator. Området i väst planeras för att skapa fysiska förutsättningar för att Handen och Brandbergen ska mötas.

5. Brandbergens företagsbyar

Brandbergens företagsbyar ligger mellan väg 73 och Söderbyleden. Huvuddelen av marken är planlagd för småindustri som "inte får vålla olägenheter" för närboende. Den norra företagsbyn är inriktad mot kontor, hantverk och försäljning och i den södra dominerar företag inom motorbranschen. I öst gränsar området mot bostadsområdet Brandbergen. Viss förtätning med bostäder kan skapa intressanta stadskvarter och ett bättre balanserat stadsliv, med människor som rör sig även under kvällstid. Området längs väg 73 är fortsatt lämpligt för verksamheter.

6. Torvalla

Kvarteren i Eskilsparkens periferi domineras av Haninges skol- och idrottskluster, med mycket aktivitet och rörelse under stora delar av dygnet. Att samutnyttja och samlokalisera är både smart och ekonomiskt. Torvalla ska utvecklas till att bli Haninges nya fritids-, kultur- och evenemangsentrum, en av de viktigaste mötesplatserna i södra Stockholmsregionen. Evenemangsentret är ett exempel på hur samnyttjande bidrar till dessa faktorer samt möten

mellan invånarna. Här förenas idrott och kultur på ett helt nytt sätt med olika aktiviteter och stora arrangemang som skapas av föreningsliv, näringsliv och kommun i samverkan. Olika typer av kultur- och idrottsevenemang, mässor och konferenser kan här ta form i flexibla lokaler. Nya idrottsanläggningar läggs med fördel i bra skyltläge mot väg 73. Genom att förtäta med bostäder uppnås en bättre funktionsblandning och området blir tydligare en del av staden. Kvarteren utgör ett bra läge för verksamheter som stärks av områdets idrotts- och utbildningskaraktär.

Bebyggelse mot Dalarövägen prioriteras med lokaler i bottenvåning för att skapa en levande huvudgata. Förtätning mot Eskilsparken sker för att skapa en tydligare bebyggelsefront mot parken och stärka dess offentliga karaktär.

7. Vallastaden

Vallastaden består av lugna och barnvänliga bostadskvarter där de gröna kvaliteterna dominerar. Här finns Eskilsparken, Sörmlandsleden och Slätmossens naturpark in på knuten. När staden utvecklas förstärks sambanden och stråken ut i det gröna samtidigt som stadsdelen blir tätare och tillförs småskaliga kvaliteter där flerbostadshus blandas med stadsradhus och nya offentliga rum. Förtätning sker även genom komplettering med ny bebyggelse längs de storskaliga gatumiljöerna längs Sleipnervägen, Vallavägen och Nynäsvägen. Dagens breda ytor mellan väg och byggnad används för att skapa ny bebyggelse som också kan innehålla verksamheter. Lokaler i bottenvåning prioriteras i strategiska lägen, störst potential bedöms finnas längs Eskilsvägen och Nynäsvägen. En ny koppling skapas från Vallavägen norrut mot Torvalla och Dalarövägen. Även Sleipnervägen ansluts till denna. Parkstråket mellan Sleipnervägen och Vallavägen bevaras, sambanden ut mot Slätmossen tydliggörs. Förtätning mot Eskilsparken och andra parkmiljöer kan ske för att skapa tydliga offentliga rum mot parken och stärka dess offentliga karaktär.

8. Södra Handen

Här utvecklas det före detta sommarstugeområdet till moderna och levande stadskvarter precis intill Rudans rika möjligheter till idrottsaktiviteter och friluftsliv. På vintern går det bra att ta skidorna direkt till spårområdet samtidigt som den centrala kärnans utbud finns som närmaste granne. Sambanden med centrala staden hålls starka genom de tydliga nordsydliga stråken Nynäsvägen, Arkens väg och en förlängd Stationsväg. En ny skola och förskola planeras intill det genomgående parkstråket som gör det möjligt att röra sig relativt bilfritt mellan kvarteren. De nordligaste kvarteren i området har ett centralt och strategiskt läge intill kärnan och den södra pendeltågsentrén. Här prioriteras lokaler i bottenvåning men även i strategiska lägen längs Arkens väg och Nynäsvägen.

Längst i söder bevaras det gröna sambandet mellan Hanveden och Tyrestakilen. Sambandet är av regional betydelse och ska beaktas vid fortsatt planläggning. Ett grönstråk genom stadsbebyggelsen mot sydost föreslås samtidigt som villabebyggelsen längst i Söder får behålla sin glesa karaktär. Här finns också den mest tydliga kopplingen till Jordbro.

9. Norra Handen

Kvarteren längs Nynäsvägen utvecklas med ny bebyggelse som stärker Nynäsvägens roll som stadsmässig huvudgata. Lokaler i bottenvåningar prioriteras i ett stråk mellan centrala kärnan och Västerport. Detta kräver en tydligare front mot Nynäsvägen, vilket kan åstadkommas genom att ny bebyggelse placeras utmed båda sidorna av vägen. Kulturparken behöver integreras bättre i kvartersstrukturen och få en mer framträdande roll. Kulturparken har under flera decennier lockat besökare till Haninge genom att erbjuda scener för musik och teater. Här finns ett uppskattat utbud av kultur, som laddar området med en kreativ identitet. I takt med att Stationsvägen utvecklas skapas en tydligare koppling till detta kvarter. Viss förtätning av den mest centralt belägna villabebyggelsen kan skapa en mjukare övergång mellan stadens högre bebyggelsehöjd och Kolartorp. Detta skapar samtidigt en

tydligare entré till stadskärnan från pendeltåget norrifrån samtidigt som man tillför en målpunkt som kan markera slutet/början på en ny strandpromenad runt Övre Rudasjön.

10. Villastaden

Den centrala villastadsdelen i Haninge stad bevaras huvudsakligen som det är men ges möjlighet att kompletteras med lite tätare och högre bebyggelse närmast stadskärnan och mot omgivande stråk för att möta upp den högre exploateringen intill. Villakvarterens centrala grönområde föreslås bevaras och tillgängliggöras.

11. Västerport

I kvarteren kring Västerport utvecklas den befintliga handelsplatsen tillsammans med nya bostadskvarter och offentliga miljöer. Genom att förtäta med bostäder intill handelsplatsen kan den integreras i staden och bli en tydligare målpunkt även för de som väljer att gå, cykla eller åka kollektivt. Bostäder och offentlig service luckrar upp områdets tidigare identitet som externt köpcentrum. Med en modern prägel på den fysiska utformningen skapas en kontrast till den mer återhållsamma arkitekturen i till exempel kvarter Lillcentrum. Västra delen av området intill Dammträsk och Mellanbergs gård har ett strategiskt läge där ny bebyggelse och en attraktiv parkmiljö förbättrar sambanden mellan Handen och Vega. Ny bebyggelse längs med Nynäsvägen knyter även ihop staden bättre och skapar samband med Kvarntorp.

12. Kvarntorp

Kvarntorp är huvudsakligen ett villaområde som till stor del föreslås bevaras som det är. Förtätning föreslås främst längs med Nynäsvägen för att skapa en tydligare inramning och omvandling av vägen till promenadvänlig huvudgata. Viss förtätning kan även möjliggöras intill Vega för att möta upp den högre exploateringen där. Den nordvästra delen av Kvarntorp som är ett verksamhetsområde för handel och småindustri utvecklas som detta mot väg 73 men kan mot Vega kompletteras med bostadsbebyggelse för att få en funktionsblandning.

13. Stadsdel Vega

Vega är den helt nya moderna, hållbara stadsdelen i Haninge stad. Med egen pendeltågsstation, bussterminal skola och allaktivitetshus tillsammans med utbyggd service blir Vega ett lokalt nav i Haninge stad.

Utbyggnaden länkar samman omkringliggande bebyggelse med en hög ambition på de nya husen och offentliga miljöerna. Det är viktigt att skapa bra samband med Handen för främst gående och cyklister. Den täta utbyggnaden skapar ett behov av nya parkmiljöer vilket föreslås utvecklas intill Dammträsk och Mellanbergs gård.

Lampskärmar, foto Olof Thiel

SAMMANKOPPLAD OCH NÄRA

SAMMANKOPPLAD OCH NÄRA

TRANSPORTSYSTEMET – STADENS RYGGRAD

Tillgänglighet och öppenhet skapar god sammanhållning och närhet. En förutsättning för den tillgängliga staden är god infrastruktur – ett transportsystem som gör att du instinktivt väljer rätt väg. I Haninge stad är det i princip gångavstånd till allt. Bostäder, arbetsplatser, handel och service finns inom en kilometers radie. Parkeringsytor och bilvägar som ger buller och barriärer minskar dock attraktiviteten och tar mycket utrymme i anspråk. Då stora ytor används för biltrafik, såväl stillastående som i rörelse, innebär detta mindre gångytor och samtidigt en sämre tillgänglighet, trygghet, trafiksäkerhet och attraktivitet för gångtrafikanter. Gator med plats för möten, rörelse och vistelse som skulle kunna binda samman områden med varandra saknas. Bristen på kontakter och kopplingar och avsaknaden av promenadvänliga gator gör att platsen inte upplevs eller fungerar som en helhet.

Idag är det snabbt, enkelt och billigt att åka bil till och inom staden även om vägsystemet vid vissa tider i vissa punkter är hårt belastat med köer som följd. En stor utmaning för minskad bilanvändning är att Haninge är en kommun med många, spridda målpunkter. Målpunkterna är i sig relativt tydliga men sambanden dem emellan kan i många fall upplevas som otydliga. Vägsystemet idag har många öst-västliga kopplingar men få nord-sydliga, dessutom är de sällan ihopkopplade. Ett sammankopplat system skulle ge bättre fördelning av trafiken i staden.

TYDLIG PRIORITERINGSORDNING – GÅENDE TAR PLATS I STADEN

I Haninge stad ska det vara självklart att röra sig mellan olika målpunkter till fots eller med cykel. Samtidigt ska kollektivtrafiken vara funktionell för den som gör kortare resor inom staden såväl som för den som reser till övriga kommunen eller andra platser i regionen.

Planeringen av infrastrukturen i Haninge utgår enligt kommunens översiktsplan 2030 ifrån följande trafikslagshierarki:

1. Gångtrafik
2. Cykeltrafik
3. Kollektivtrafik
4. Biltrafik

Prioritetsordningen syftar till att få ett gaturum och trafiknät som är planerat, utformat och underhållet utifrån gåendes och cyklisters behov. Den utgör även en påminnelse om att alltid ta hänsyn till gående, cyklister och kollektivtrafikanter när ny infrastruktur planeras.

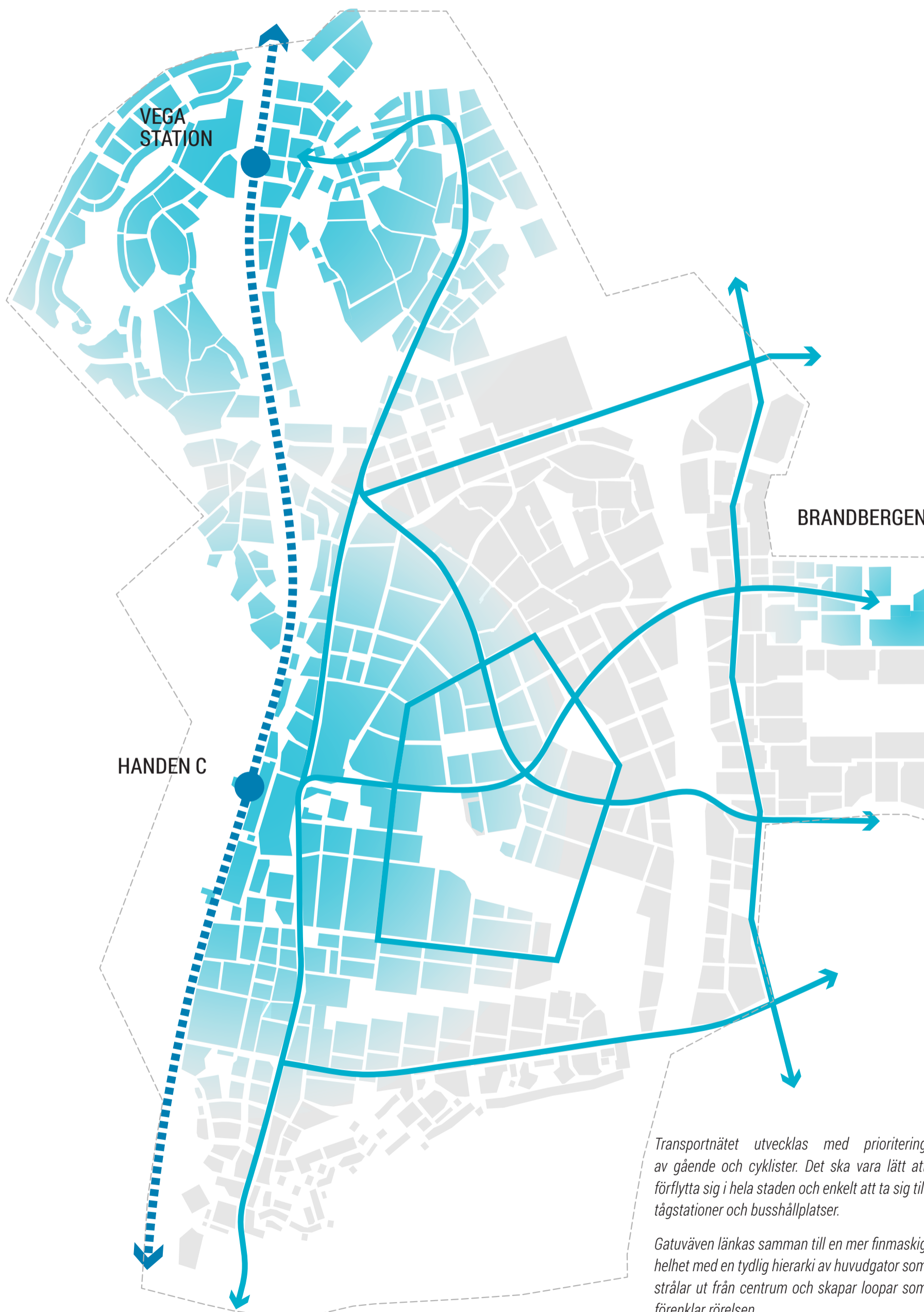
I en tätare stad med fler invånare kommer antalet resor inom, till och från Haninge att öka. Fler ytor måste tas i anspråk för kollektivtrafik, cykel och fotgängare, vilket gör att bilar ibland måste avstå från ytor. När gång-, cykel och kollektivtrafik prioriteras måste bilvägnätet utformas för att i så stor mån som möjligt motverka köbildning och öka genomsläppligheten.

Idag har Haninge stad liksom många andra regionala målpunkter bristfälliga tvärförbindelser för kollektivtrafikresor. Stockholms läns landstings trafikförvaltning har tagit fram en Stomnätsplan för att fastställa principer för trafiken med bussar som har hög turtäthet och möjlighet att ta många passagerare. Planen syftar till att stärka de regionala tvärförbindelserna mellan målpunkter med stort resandeunderlag och att fastställa en strategi för trafikering av stomnätet.

TRANSPORTNÄT I HANINGE 2016

Idag är kollektivtrafiknätet huvudsakligen beroende av ett stationsläge och genomfartslederna utgör barriärer som försvårar för gående och cyklister.

Transportnätet utvecklas med prioritering av gående och cyklister. Det ska vara lätt att förflytta sig i hela staden och enkelt att ta sig till tågstationer och busshållplatser.

Gatuväven länkas samman till en mer finmaskig helhet med en tydlig hierarki av huvudgator som strålar ut från centrum och skapar loopar som förenklar rörelsen.

PROMENAD- OCH CYKELSTADEN

DELSTRATEGI TRANSPORT - GÅNG- OCH CYKEL

En gång- och cykelvänlig stadsmiljö har positiv påverkan på både ett socialt, ekonomiskt och ett ekologiskt plan. Fler människor som rör sig i stadsmiljön höjer tryggheten samtidigt som det gynnar restaurang- och affärsverksamheter. Även bilismens negativa miljöpåverkan minskar i takt med att fler väljer att gå och cykla. En fysiskt aktiv befolkning har också positiva effekter på folkhälsan. Människor i rörelse på allmänna ytor skapar förutsättningar till fler möten mellan människor. Ögonkontakt vid ett möte på trottoaren eller vid ett trafikljus kan vara värdefullt och bidra till en mänskligare känsla i stadslivet. Gång är också det färdssätt som många människor är mer eller mindre hänvisade till, inte minst barn och äldre. Tillgänglighet brukar definieras som den lätthet med vilken man kan nå viktiga målpunkter. Utgångspunkten bör vara att gångstråken ska vara tillgängliga för alla typer av gående oavsett funktionsförmåga.

Det är viktigt att cykelnätet är sammanhängande och gent med hög tillgänglighet och tydlighet i sin utformning. Det ska binda ihop bostadsområden, större arbetsplatser, skolor, affärer, fritidsanläggningar, busshållplatser och järnvägsstationer.

Idag finns det två regionala cykelstråk genom Haninge stad. Det ena är Nynässtråket mellan Stockholm och Nynäshamn via Handen, Jordbro och Västerhaninge. Det andra är Vendelsöstråket mellan Tyresö och Handen.

Gångtrafik är det mest yteffektiva trafikslaget. Ett finmaskigt gatunät är bra för gående och cyklister. Det skapar färre omvägar, fler korsningspunkter och mötesplatser. Vägen från A till B både är och känns kortare. Finmaskighet handlar också om detaljrikedom vilket är helt avgörande för attraktiviteten i en stad.

Att tydligt separera fotgängare från cyklister är viktigt ut tillgänglighetssynpunkt. Det innebär också viss positiv inverkan på trafiksäkerheten men framförallt bidrar det till ökad trygghet för fotgängarna.

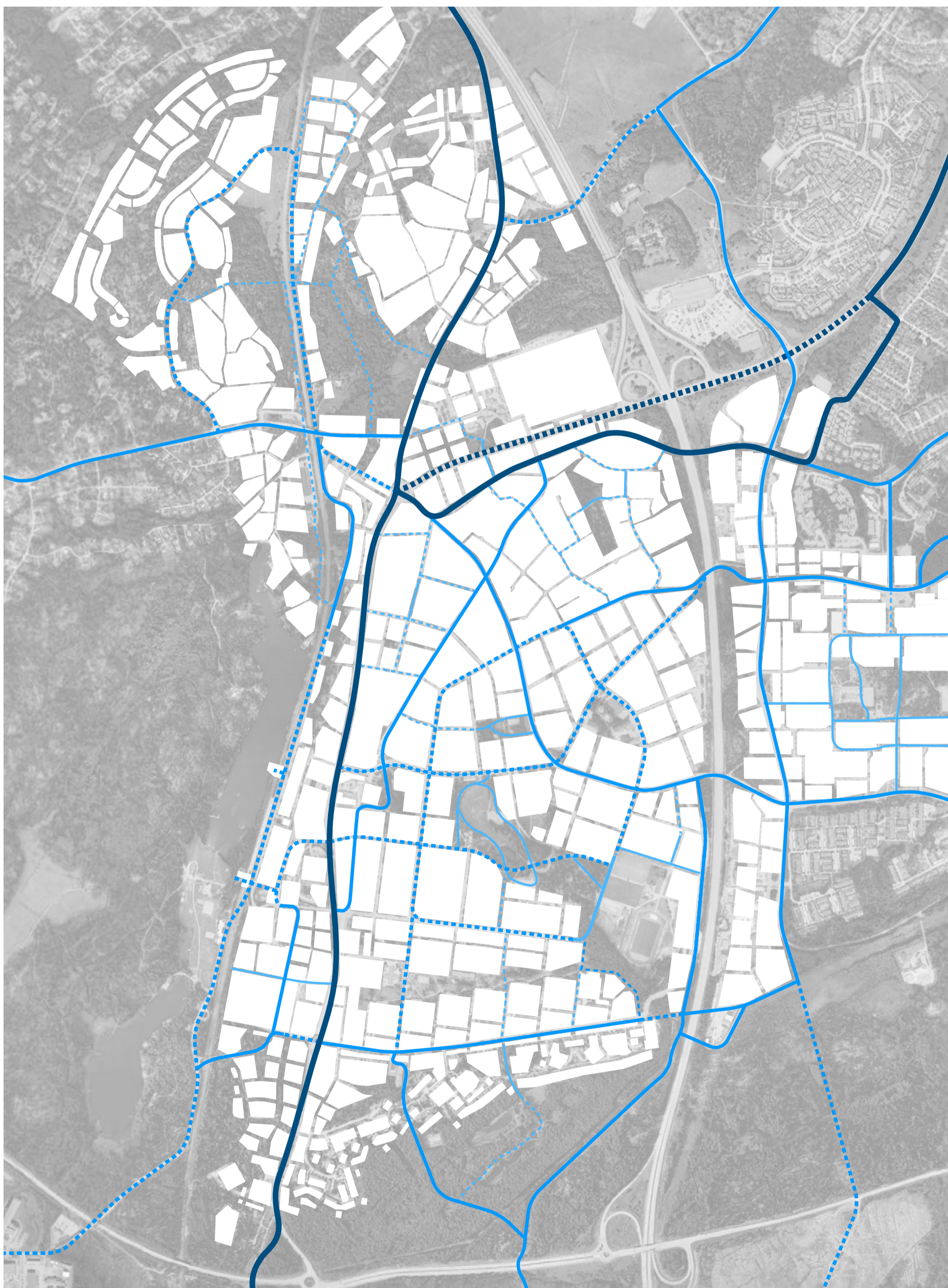
Landmärken som utgår från fotgängares och cyklisters perspektiv förbättrar orienterbarheten i staden. Utförlig skyltning och en kontinuitet i gång- och cykelbanors utformning skapar en önskvärd tydlighet för dessa trafikslag.

Stadsbyggnadsprinciper:

- Cykelnätet ska vara sammanhängande och gent
- Gångnätet ska vara finmaskigt
- Cyklister och fotgängare ska betraktas som separata trafikslag
- Landmärken ska skapa bättre orienterbarhet.

Eskil på cykel. Foto: Haninge kommun (Helena Meschke)

- Regionalt cykelstråk befintligt/föreslaget
- Huvudcykelstråk befintligt/föreslaget
- Cykelstråk befintligt/föreslaget

Kartan visar förslag till framtida cykelvägnät.

KOLLEKTIVTRAFIK

DELSTRATEGI TRANSPORT - KOLLEKTIVTRAFIK

Kollektivtrafiken är viktig för att utveckla stadens liv på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt. Genom att utveckla och tillgängliggöra kollektivtrafiken i takt med att Haninge växer kan beteendemönster kring bilanvändande och bilägande i Haninge förändras. Med en modern bussterminal i anslutning till pendeltågsstationen i Handen och en helt ny pendeltågsstation i Vega finns goda förutsättningar för både en attraktiv och effektiv kollektivtrafik. Med pendeltåg och direktbussar tar sig Haningebor snabbt till centrala Stockholm. I stadens mer perifera lägen är goda bussförbindelser avgörande för att underlätta klimatsmarta resvanor och genom att utveckla pendlingsparkeringar för cykel i anslutning till alla viktiga kollektivtrafiknoder förenklar vi för Haningebor och besökare att göra hållbara resval.

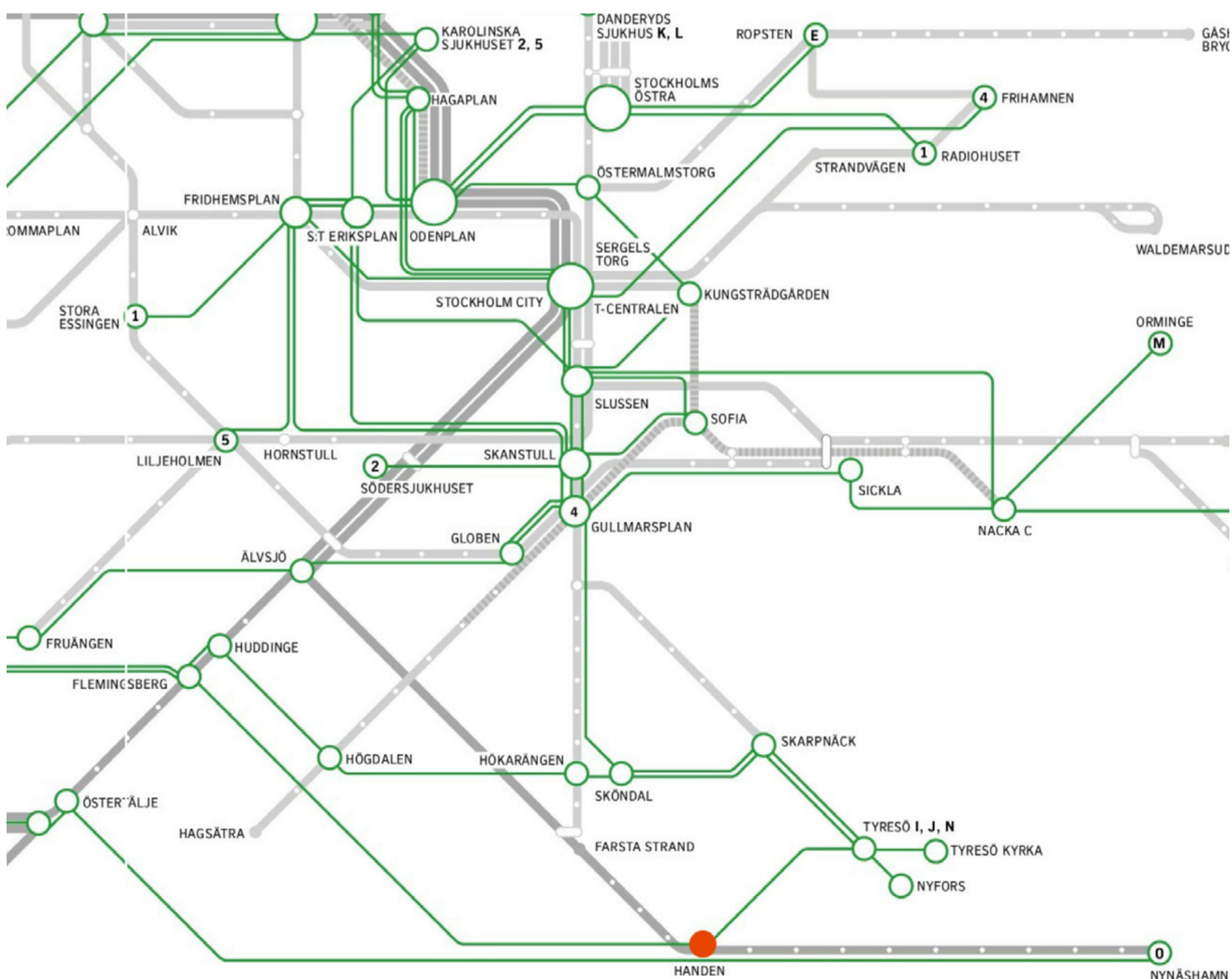
Rätt utformad kan kollektivtrafiken användas som ett kraftfullt verktyg för stadsutveckling. Högkvalitativ kollektivtrafik kan öka fastighetsvärdena och därmed gynna investeringar för ökad stadsmässighet. Ökad stadsmässighet hjälper i sin tur till att uppmuntra fler människor att gå, cykla och åka med kollektivtrafiken för att utträtta sina vardagsärenden.

Möjliga dragningar av ny kapacitetsstark kollektivtrafik

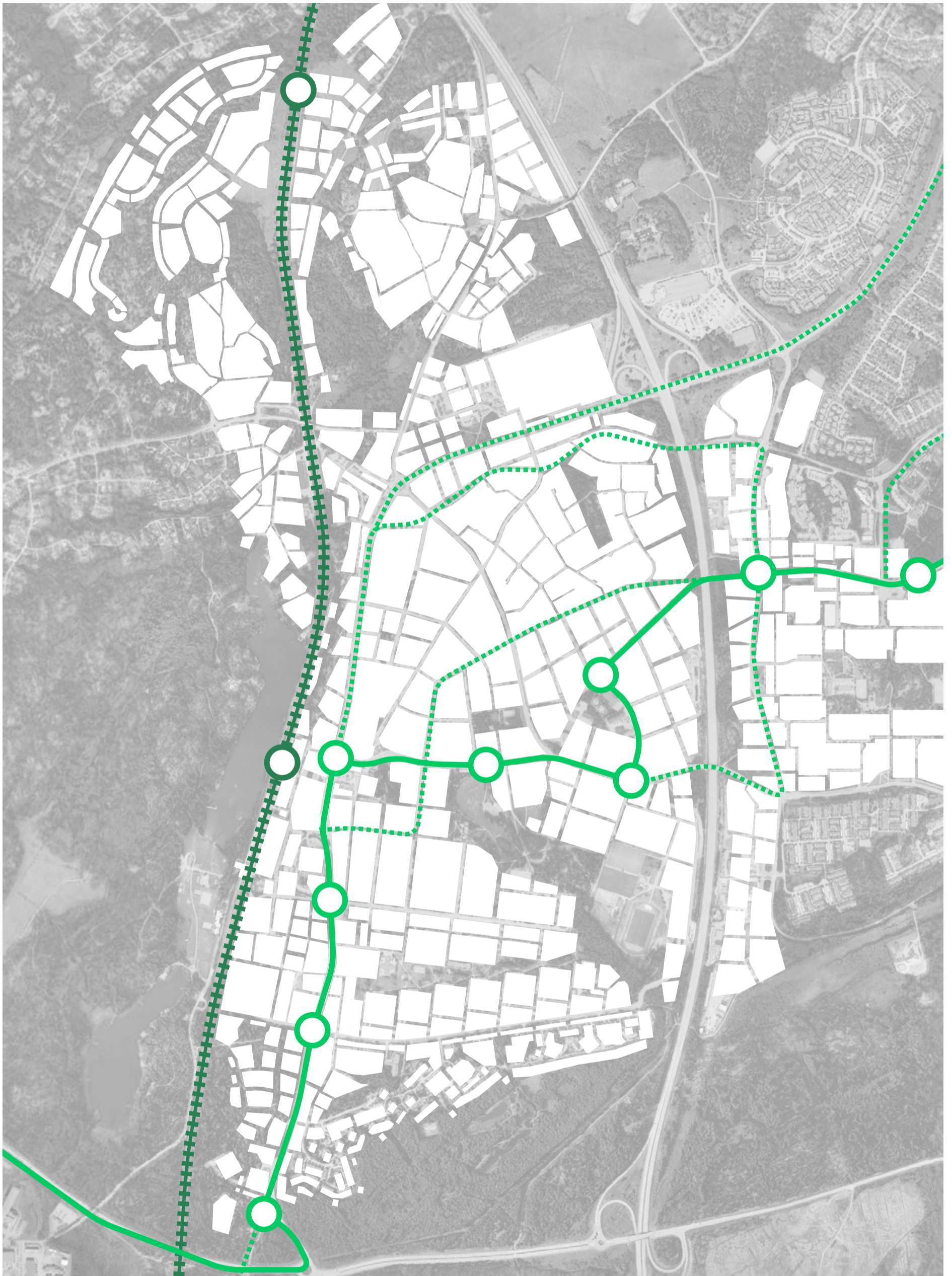
Tvärförbindelse Södertörn är en viktig länk för de regionala förbindelserna och syftar bland annat till att stärka Haninges koppling till Flemingsberg. Förutom Stomnätsplan för Stockholms län finns sedan flera år tillbaka planer på Spårväg syd mellan Flemingsberg, Kungens kurva/Skärholmen och vidare till Älvsjö. Haninge kommun har länge drivit tanken om en fortsättning från Flemingsberg till Haninge och på lite längre sikt även vidare österut mot Tyresö.

Dagens planering måste skapa handlingsberedskap för framtida utmaningar. Kapacitetsstarka alternativ för kollektivtrafik, som stombuss, bus rapid transit (BRT) eller spårväg, förutsätter att ytor för dessa planeras in i vägnätet. Det kan vara ytor som idag används för planteringar eller andra trafikslag och som på sikt omvandlas till ytor för kollektivtrafik.

Det finns flera olika alternativa dragningar för en kapacitetsstark kollektivtrafik genom Haninge stad. I ett första steg handlar det om att skapa förutsättningar för att kapacitetsstark kollektivtrafik snabbt och smidigt ska nå Haninge stads centrala delar från anslutningen via tvärförbindelse Södertörn. Strax öster om kommunhuset lämnas förutsättningar för att utveckla en hållplats med värdmöjligheter för stombustrafik och senare även BRT och spårväg. I nästa steg finns två alternativa sträckningar. Syftet med kollektivtrafiken får avgöra vilken man i en framtid väljer – antingen skapas en koppling för att stärka sambanden med Brandbergen via Eskilsvägen eller en snabbare förbindelse till Tyresö längs Nynäsvägen och vidare längs Gudöbroleden.

Översikt över Handens läge i stomnätet i Stockholmsregionen. Källa: Grönt ljus stombuss, Stockholms läns landsting och Trafikverket.

- +++++ Järnväg
- Kollektivtrafikled
- Alternativ kollektivtrafikled
- Kollektivtrafiknod

Kartan visar förslag till framtida övergripande kollektivtrafiknät.

SAMMANHÄNGANDE GATUVÄV

DELSTRATEGI TRANSPORT - VÄGAR OCH GATOR

I Haninge befinner sig bilar i stadsmiljön på gående och cyklisters villkor. En genomtänkt infrastruktur för biltrafik för resor inom staden och till regionala målpunkter krävs dock för ett fungerande trafiksystem. Det skapar goda förutsättningar för varuleveranser och tillgodoser tillgängligheten för människor med olika funktionsvariationer. God tillgänglighet för viss biltrafik krävs till offentlig service, handel och andra viktiga målpunkter i staden.

Även om målsättningen är att fler ska gå, cykla eller åka kollektivt i framtiden så kommer transportrörelserna att öka när fler personer bor och arbetar i Haninge stad. Trafikprognoser visar att dagens vägnät kommer att bli hårt belastat med den tänkta förtätningen. Flera åtgärder behövs för att avlasta befintligt vägnät.

Med en ny avfart från väg 73 minskar trycket i centrala staden väsentligt. Genom att öppna Stationsvägen för genomfartstrafik avlastas Nynäsvägen som redan idag är hårt trafikerad vid vissa tider. Genom att ge Stationsvägen karaktären av en stadsgata med trottoarer och verksamheter längs den östra sidan skapas också förutsättningar för mer liv och rörelse. Det är positivt för tryggheten. Ambitionen är att vända en av stadens framsidor mot Rudan och gatans utformning är ett steg på vägen.

Gatunätet i staden består av huvudstråk och lokalgator. Gatorna i staden fyller olika funktion och kommer därmed att få olika utformning.

Vägar i det regionala trafiksystemet

Vägarna är det regionala vägnätet som förbinder Haninge stad med resten av regionen. Väg 73 är kopplingen norrut mot Stockholm och söderut till Nynäshamn. Söder om Haninge stad finns väg 259 som förbinder Haninge med Huddinge. Här utvecklas tvärförbindelse Södertörn för att uppnå målen om bättre säkerhet, tillgänglighet och framkomlighet för både människor och gods. Tvärförbindelsen, inklusive gång- och cykelväg, bidrar till bättre pendlingsmöjligheter och utveckling av Södertörn.

Huvudgator i Haninge stad

Huvudgatorna i staden förbinder de större målpunkterna. Dessa gator ska skapa god framkomlighet för samtliga trafikslag. Nynäsvägen och Eskilsvägen är särskilt viktiga och utformas med funktioner enligt sektionerna på följande sidor.

Stads- och lokalgator skapar ett finmaskigt gatunät

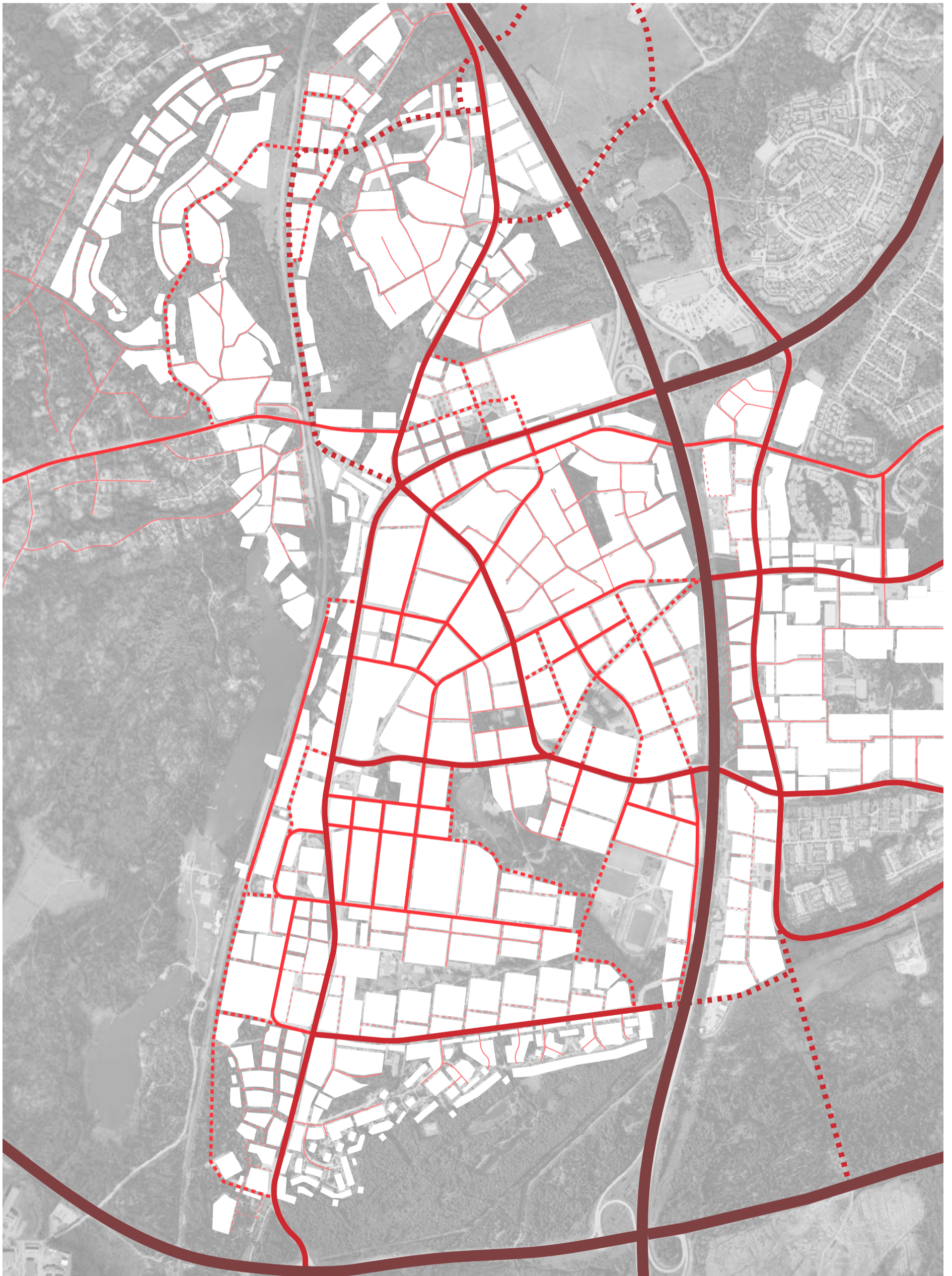
Stadsgator och lokalgator binder samman huvudgatorna och skapar en sammanhängande stadsstruktur. Till skillnad från huvudgatorna är dessa inte särskilt anpassade för kollektivtrafik. Stadsgatan har till skillnad från lokalgatan separata ytor för cykeltrafik. Stadsgator och lokalgator utformas med funktioner enligt sektionerna på följande sidor.

Stadsbyggnadsprinciper:

- Minska belastningen på trafiksystemet med olika åtgärder
- Skapa en tydlig gatuhierarki med vägar, huvudgator och stadsgator.

Arkens torg. Foto: Tomas Södergren

- Statlig väg
- Huvudgata befintlig/föreslagen
- Stadsgata befintlig/föreslagen
- Lokalgata befintlig/föreslagen

Kartan visar förslag till framtida gatunätverk.

FRÅN VÄG TILL GATA

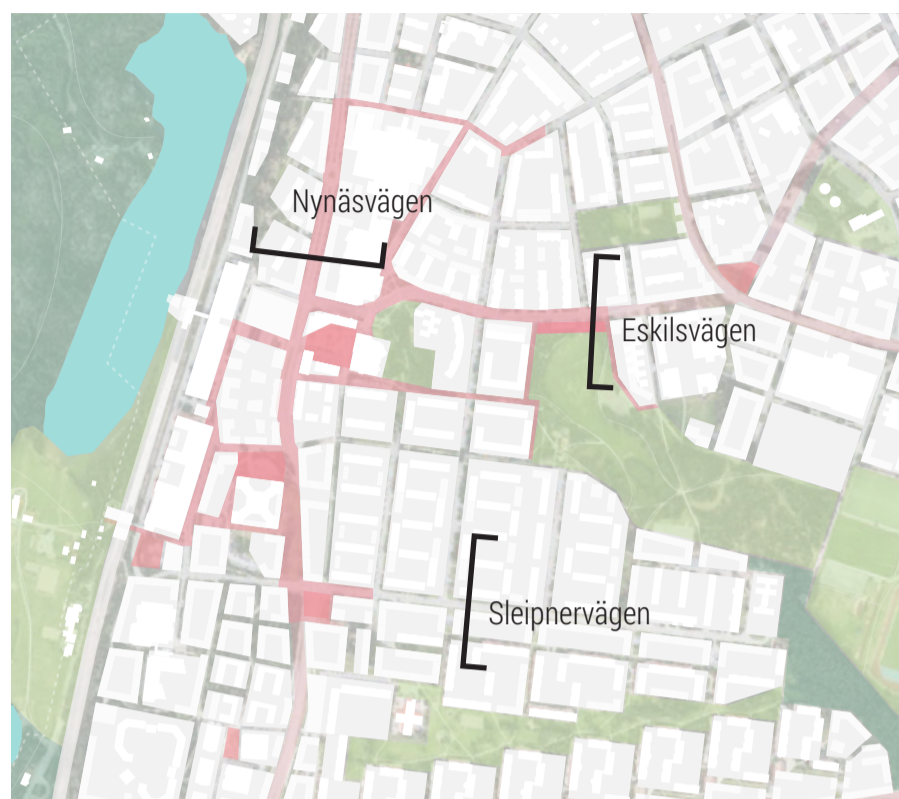
DELSTRATEGI TRANSPORT - GATUSEKTIONER

Gatumiljöerna i de centrala delarna av Handen har bidragit till en gles och delvis fragmentiserad stadsbild som i vissa delar upplevs som otrygg. Husen är placerade långt från gatan med parkeringsplatser och gräsytor framför. Dessa ytor är möjliga att aktivera med ny bebyggelse som gör att staden upplevs som tätare och mer sammanhängande.

Gående orienterar sig ofta efter referenspunkter vid de stora bilvägarna. Vägar genom staden upplevs idag mer som trafikleder än som stadsgator som uppmuntrar till att röra sig till fots. I Haninge behöver vi gå från vägar och trafikleder till gator som uppmuntrar till att parkera bilen och uppleva staden till fots. Flera centrala vägar i Haninge har kapacitet att göras om till stadsgator. Här visar vi sektioner för hur denna förändring skulle kunna se ut, från väg till gata.

Utformningen av gatorna i Haninge stad kan variera, det viktiga är att önskade funktioner får plats. Huvudgatan ska till exempel rymma både kollektivtrafik och biltrafik och ha separata gång- och cykelbanor. En lokalgata är något smalare men innehåller även den separata gång- och cykelkörfält.

För att säkerställa god framkomlighet för kollektivtrafiken kommer delar av huvudgatunätet att behöva utformas med separata kollektivtrafikkörfält.

Planöversikt: lägen för sektioner.

NYNÄSVÄGEN före stadsomvandling - bred gata med parallella körbanor och stora parkeringsytor...

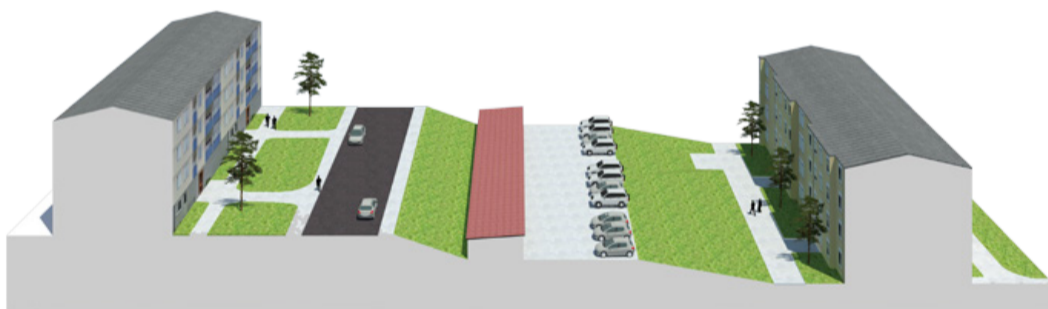
... blir NYNÄSGATAN efter stadsomvandling - ny bebyggelse skapar två nya gaturum - ett intimare som försörjer bostäder och en huvudgata kantad av kommersiella lokaler och överbyggd parkering.

ESKILSVÄGEN före stadsomvandling - odefinierat gaturum och stora ineffektivt utnyttjade grönytor...

... blir **ESKILSGATAN** efter stadsomvandling - med nya cykelbanor, mer generösa gångbanor och kompletterande byggnader som skapar trygga torg- och parkmiljöer.

SLEIPNERVÄGEN före stadsomvandling - bred gata, stor markparkering och diffusa restytter ger ödslig karaktär...

... blir **SLEIPNERGATAN** efter stadsomvandling - ny bebyggelse delar in rummet i intimare gaturum med privata trädgårdar och definierade parkrum.

UPPMUNTRA HÅLLBARA RESVANOR

DELSTRATEGI TRANSPORT - MJUKA BETEENDEFÖRÄNDRINGAR OCH HÅLLBARA PARKERINGSLÖSNINGAR

BETEENDEPÅVERKAN FÖR HÅLLBART RESANDE

I takt med att vi blir fler i Haninge stad blir vi också fler som rör sig i staden. Beteendepåverkan för hållbart resande kallas ibland mobility management och är ett komplement till mera traditionell trafikplanering. Ofta handlar det om åtgärder för att vi på ett smartare sätt ska använda transporter och infrastruktur för att minska vår negativa påverkan på klimatet. Det kan vara information och kommunikation om vilka alternativa färdssätt som finns eller hur vi organiserar och samordnar tjänster som till exempel bil- och cykelpooler.

Målsättningen är att Haningebor och besökare i Haninge stad ska uppleva att det är tillgängligt, tryggt och lätt att röra sig med gång, cykel och kollektivtrafik. Flera aktörer behöver ta ansvar för att sprida information om hur målpunkter nås i Haninge genom gång- och cykelstråk samt kollektivtrafik. Genom att stimulera och stödja samutnyttjande och delning av transportslag kan ekonomiska trösklar sänkas och ytkrävande parkering och resursutnyttjande minskas.

Samutnyttjande av cyklar och bilar behöver stimuleras av flera aktörer genom exempelvis etablering av bil- och cykelpooler.

Genom att stärka trygghet och trivsel längs gång- och cykelstråk samt vid kollektivtrafiknoder stärks incitamenten för ett klimatsmart resande.

Flera aktörer behöver ta ansvar för ett långsiktigt arbete med belysning, orienterbarhet med hjälp av skyltning och information, klottersanering och underhåll, konst, anpassning för olika funktionsvariationer med mera för att oavsett tidpunkt på dygnet, göra en resa med kollektivtrafiken till ett tillgängligt och tryggt alternativ.

Stadsbyggnadsprinciper:

- Samutnyttjande för minskad resursåtgång
- Stärkt trygghet för att uppmuntra klimatsmart resande
- Gemensamt ansvar för ökad trygghet

PARKERING

Mark är en värdefull bristvara i den täta attraktiva staden. Det gör att parkering för bilar i större utsträckning behöver lösas på andra sätt än genom markparkering. Anläggning, drift, underhåll och administration av bilparkeringsplatser är kostsamt. Enligt plan- och bygglagen måste det finnas ett lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning. Det är kommunen som i detaljplaner kan bestämma vad som är parkering i skälig utsträckning och vad som är i närheten av tomten, men det är viktigt att kommunen tillsammans med andra aktörer kommer överens om hur parkeringsfrågan ska lösas.

Enligt plan- och bygglagen har också kommunen det övergripande ansvaret för parkeringsplaneringen det vill säga placeringen, utformningen av parkeringsplatser, och att viss mark eller vissa byggnader inte får användas för parkering. Dock har kommunen ingen skyldighet att ordna parkering. Denna skyldighet vilar på fastighetsägaren.

Marken är en värdefull resurs för att kunna förtäta och bygga nytt i Haninge stad. Därför behöver vi vara noggranna med vad den används till. Markparkeringar ska undvikas i goda kollektivtrafiklägen samt där det finns god tillgång till service.

Stora parkeringsytor skapar hål i stadsmiljön. För att bygga samman Haninge stad anordnas större parkeringsplatser i garage eller parkeringshus. Väl gestaltade parkeringsanläggningar kan bli attraktiva tillskott i staden. Parkering för besökande och personer med funktionsvariationer anordnas lämpligast som kantstensparkering i nära anslutning till verksamheter och viktiga målpunkter.

Det ska vara lätt för besökare att hitta cykel- och bilparkering vid viktiga målpunkter, cykelparkering ska alltid finnas närmare målpunkten än bilparkering. Bättre tillgänglighet skapar vi genom att prioritera av gång-, cykel- och kollektivtrafik framför biltrafik, reglering av parkeringsutbudet och parkeringsavgifter på kommunala gator samt införande av mobilitetstjänster. Gatuparkeringssituationen ska inte hindra utan istället erbjuda god tillgänglighet för nyttotrafik och varuleveranser.

Samordnade parkeringsanläggningar är en lämplig lösning när ansvar och drift kan regleras och utformningen anpassas till platsens förutsättningar. Investeringar i gemensamma anläggningar är nödvändiga för att bostadsbyggande ska möjliggöras i föreslagen omfattning.

Stadsbyggnadsprinciper:

- Marken används effektivt – markparkering ska undvikas
- Stadsmiljön blir attraktiv – parkering ska tillgodoses utan att störa stadsmiljön
- Staden blir tillgänglig – det är människorna som aktiverar staden, inte bilarna
- Samordnade parkeringslösningar för ett effektivt utnyttjande av marken

Haningedagen 2006, foto Hanninge kommun.

GRÖN OCH LIVFULL

ARENA

GRÖN OCH LIVFULL

UTRYMME FÖR LIV OCH RÖRELSE

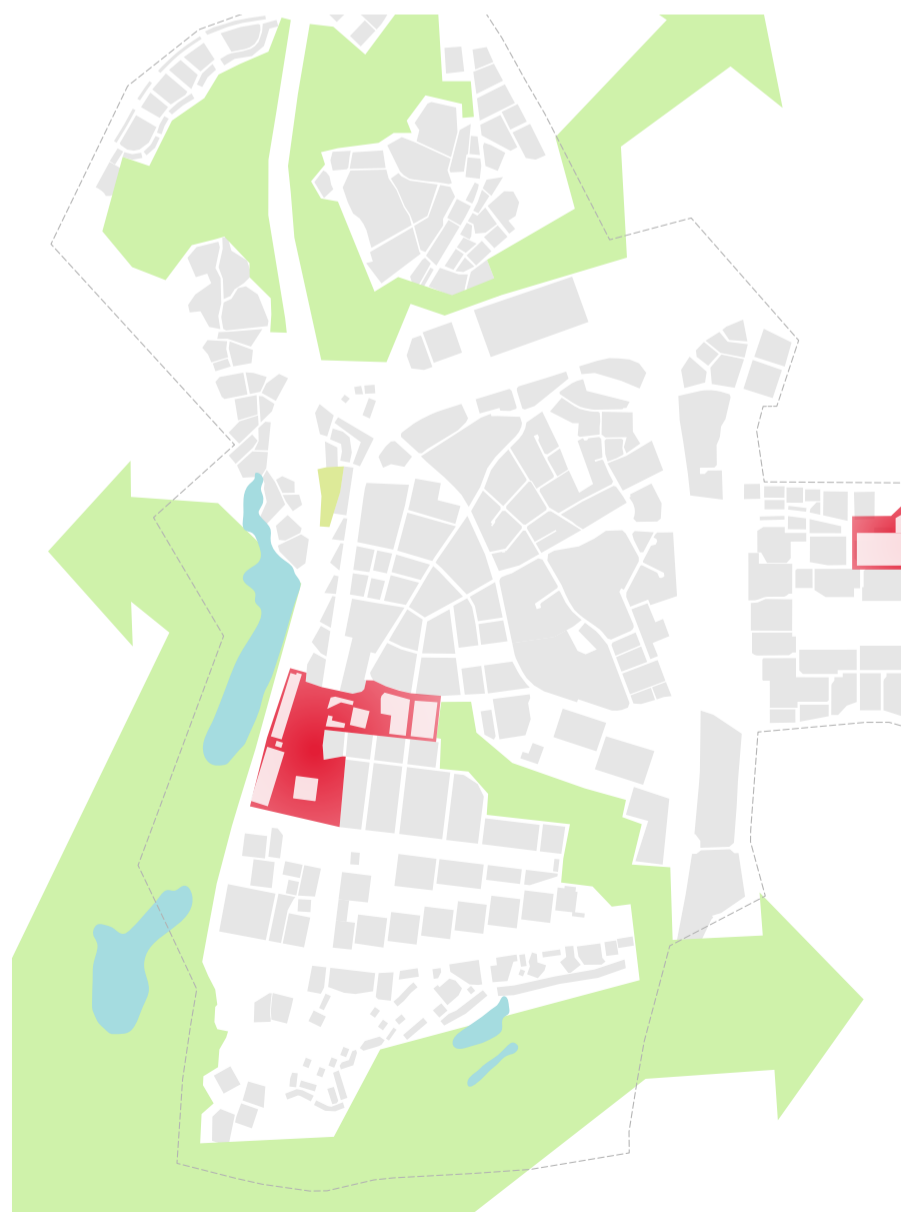
Naturen är en av de högst värderade kvaliteterna med Haninge. Stora naturområden som Rudan och Slätmosse lockar besökare från hela regionen. Att ha nära till både parker och naturområden är viktigt för vårt välbefinnande. Naturen i staden är också en livsviktig levande infrastruktur som vi måste använda på ett klokt sätt för att skapa en bra livsmiljöer för människor och för djur. Tillgången till natur och grönska är god i Haninge idag. När vi förtätar staden med fler människor och byggnader blir det viktigt att inte bygga bort dagens gröna kvaliteter. Tillgängligheten är också viktig, det ska vara möjligt för alla oavsett funktionsvariation att ta sig ut i naturen.

För att skapa en grön och livfull stad måste vi säkerställa att naturen inte utgör en barriär. Naturen binder istället samman och integrerar områden, både för djur och för människor. För att detta ska uppnås krävs att vi aktiverar platser så att människor trivs där och att vi respekterar de kvaliteter som är viktiga för att djur och natur ska trivas. Mångfald, variation och trygghet är aspekter som alla människor uppskattar och är vägledande principer för ett framtida grönt och livfullt Haninge stad.

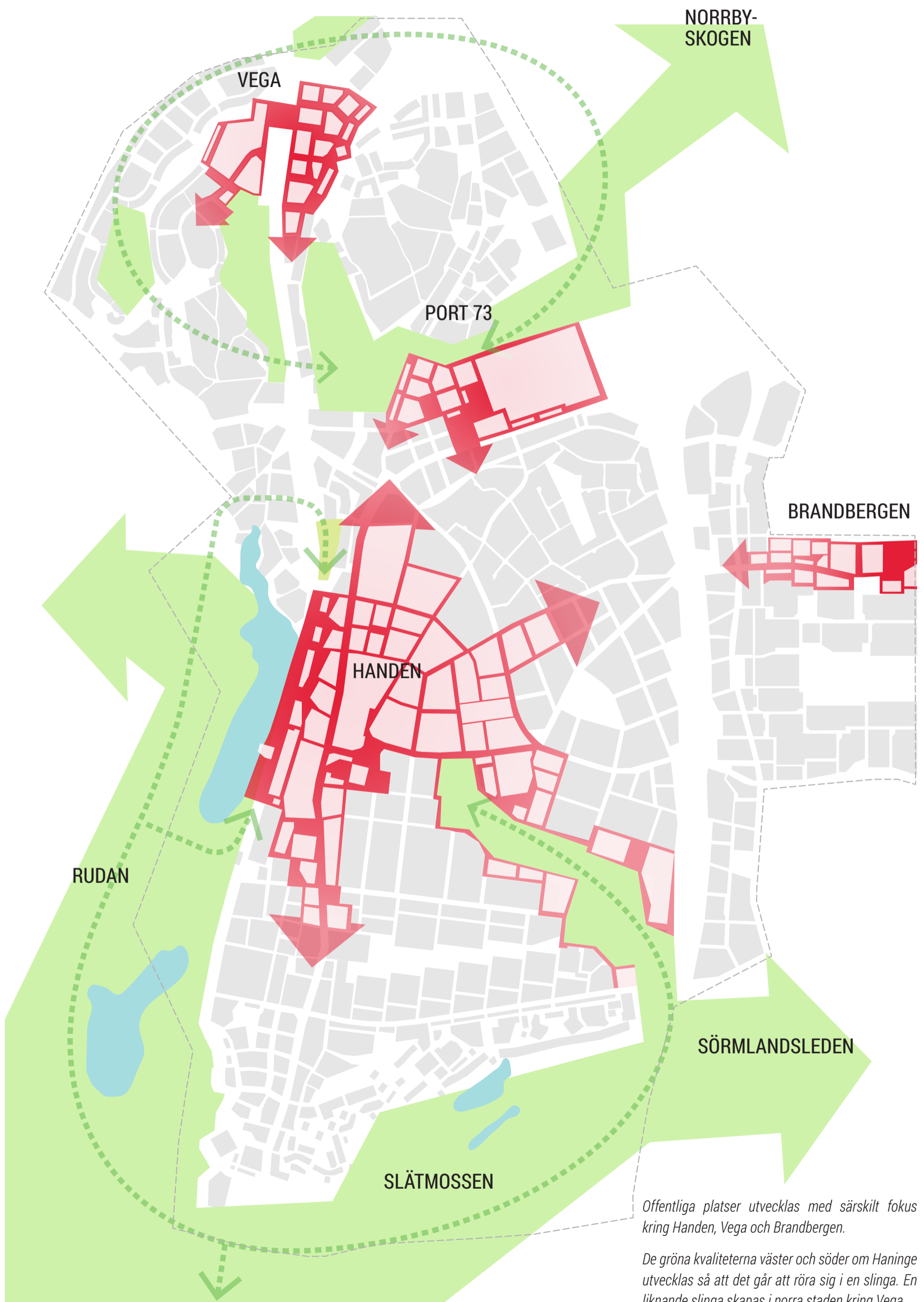
De offentliga rummen, torg och platser, skapar stadens identitet. De binder samman staden till en spännande och intressant helhet. I de offentliga rummen får boende, besökare och verksamma i staden möjlighet att träffas och vistas utanför hem och arbetsplats.

Idag finns få urbana offentliga rum i staden. När stadsdelar med få grönområden, till exempel verksamhetsmark, förtätas har vi möjlighet att fylla på med parker och urbana offentliga rum som bidrar till en attraktiv tät blandstad.

GRÖNA OCH URBANA RUM I HANINGE 2016

Idag finns det få platser med folkliv och stadskänsla. De gröna kvaliteterna är många men inte helt tillgängliga.

LIVET TAR PLATS I STADEN - SAMSPEL MÄNNISKA NATUR

DELSTRATEGI NATUR OCH URBANA RUM - EKOLOGISKA SAMBAND OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER

De gröna områdena i och runt Haninge stad utgör en viktig resurs för människor, djur och natur. Det är en grön ryggrad som skapar förutsättningar för bland annat biologisk mångfald, rekreation och idrott, identitet, odling och mötesplatser. Haninges gröna ryggrad utvecklas parallellt med att ny bebyggelse planeras. Särskilt vid förtättningsprojekt är det viktigt att planera för grönområden så att både boende och nyinflyttande ska få nära till grönska, men också för att bidra till den biologiska mångfalden. Kartan i detta uppslag visar en struktur med värdefulla park- och grönområden som ska utvecklas vidare tillsammans med stråk som binder dem samman och tillgängliggör kringliggande natur och rekreationsområden.

Strax söder om staden möts de två gröna kilarna Hanvendekilen och Tyrestakilen. Området som binder samman kilarna är utpekat som ett svagt samband i den regionala utvecklingsplanen RUF5 från 2010. Svagt för att det är smalt och genomkorsas både av motorväg och av järnväg som utgör barriärer. I norra Haninge finns också ett befintligt samband även om det i nuläget inte är utpekat i den regionala utvecklingsplanen. Genom att förstärka kopplingen i norr skapas en mer robust struktur med fler samband för olika arter.

KLIMATREGLERING – NATURENS SKYDD MOT HETTA OCH ÖVERSVÄMNING

Även om den regionala grönstrukturen ligger utanför stadskärnan förser den staden med viktiga ekosystemtjänster. Slätmosseen och Rudan har till exempel stor betydelse för klimatreglering genom svalkande vindar. När vi bygger Haninge stad är det viktigt att förstärka befintliga ekosystemtjänster men kanske ännu viktigare att tillföra nya.

Ambitionen är att skapa en grönstruktur i Haninge stad som klarar kraftiga regn. Vi behöver medvetet arbeta med många, mindre sammanhängande grönpunkter som samlar upp och för vidare vattenmängder, eftersom det minskar risken för översvämningar.

VATTENRENING OCH FLÖDESREGLERING – DAGVATTENHANTERING

Det är vid nybyggnation som vi har bäst förutsättningar att skapa bra lösningar med avseende på dagvattenhantering. I Haninge strävar vi efter en byggd miljö som i så stor mån som möjligt tillåter vattnet att följa sitt naturliga kretslopp. Vid regnfall ska det finnas goda förutsättningar för dagvattnet att fördröjas, absorberas och filtreras i mark och växter, så att avrinnande flöden kan minimeras.

Dagvatten ska i första hand hanteras lokalt för att minimera flöden och föroreningar, detta gäller både kvartersmark och allmän plats. Om det likväl uppstår ett behov av dagvattenbortledning och rening för ett större sammanhang omhändertas det gemensamt till en utsläppspunkt. Genom att hantera de flesta små regn lokalt och enbart avleda flödestoppar till den allmänna vatten- och avloppsanläggningen skapas en robusthet i hela systemet. Målsättningen är att avrinningen inte ska öka vid ny-, om eller tillbyggnation jämfört med flödessituationen före.

Dagvattenlösningar ska synliggöras och tillåtas ta plats i den bebyggda miljön och därigenom tillföra rekreativa, estetiska och pedagogiska värden. Med väl avvägd planering kan dagvattenlösningar i stor utsträckning integreras med ytor som planeras för rekreation och grönstruktur och ge uppskattade inslag i parker och grönområden.

BULLERDÄMPNING

Genom att använda och anlägga gröna ytor - markbeläggning liksom träd - kan buller från vägar dämpas. Samtidigt kan detta tillföra trivsel och estetiska värden i gaturummet. Att integrera grönska i ny bebyggelse kan ge många mervärden, där bullerdämpning är en viktig aspekt.

KULTURELLA EKOSYSTEMTJÄNSTER

Natur och gröna ytor skapar flera mervärden för de människor som bor och vistas i ett område. Sammantaget klassas dessa som kulturella ekosystemtjänster. I Handen tillför exempelvis Rudan och Eskilsparken möjlighet till rekreation, idrott, vila, möten och kultur. När vi frågade Haningeborna om deras favoritplatser återkom gröna områden runt om stadskärnan. Här träffar man sina vänner, får avkoppling och vila, njuter av kultur och evenemang, plockar svamp och bär eller kanske åker pulka. Naturen tillför starka upplevelse- och identitetsvärden som bidrar till såväl stadens identitet som fyller den med aktivitetsbaserat innehåll. När Haninge stad utvecklas behöver dessa värden utvecklas och tillgängliggöras. Odling är en annan nytta från naturen, som både bidrar till matproduktion men även möten och att vi lär oss mer om naturen. Småskalig odling i staden för in naturen i den urbana miljön och bidrar till mat, möten och pedagogik.

Stadsbyggnadsprinciper

- Naturens tjänster ska berika staden. Det gör vi genom att bevara sammanhängande grönområden och länka dem samman med varandra.
- Gröna ytor som ligger mellan Handen, Jordbro, Brandbergen och Vega utvecklas för att fungera som integrerande områden snarare än barriärer. Att utveckla trygga och upplevelserika gång- och cykelstråk genom dessa områden är en bärande princip, med hänsyn till att bevara ekologisk mångfald och gröna spridningskorridor.

GRATIS NYTTIGHETER FRÅN NATUREN

Staden och vi människor är helt beroende av att naturen runt omkring oss förser oss med ekosystemtjänster, det vill säga de nyttigheter vi får alldeles gratis av naturen. Exempel på ekosystemtjänster är pollinering av våra grödor, matproduktion och vegetation som bidrar till att rena luften och dämpa buller. Det finns också en kulturell aspekt av ekosystemtjänster, som kan handla om att vi i naturen ges platser för eftertanke, vila och inspiration. Ekosystemtjänster är också en viktig del av kommunens klimatanpassning då vegetationen sänker temperaturen på sommaren, skyddar från skadlig UV-strålning, bidrar till skuggande miljöer och minskar översvämningrisken vid skyfall.

- Skogar
- Stora parker
- Grönskande kvarter
- Gröna stråk

Den ekologiska infrastrukturen i Haninge grundar sig i de stora barrskogarna i söder, de grönskande villaträdgårdarna i norr och de stora parkerna inne i stadsmiljön. Vi vill låta naturens tjänster berika staden genom att bevara sammanhängande grönområden och länka samman dem med varandra. Då blir det lätt för både människor och djur att förflytta sig i livfulla gröna miljöer.

BEFOLKADE PLATSER MELLAN HUSEN

DELSTRATEGI NATUR OCH URBANA RUM - PUBLIKA PLATSER/OFFENTLIGA RUM

DE GEMENSAMMA RUMMEN GÖR STADEN LEVANDE

De offentliga gemensamma rummen, torgen och parkerna, binder samman staden och är viktiga när vi rör oss till fots och med cykel. De skapar förutsättningar för möten mellan människor och bidrar till gemenskap, sammanhållning och livskvalitet. De är platser för lek, odling, fysisk träning och friluftsliv. De gemensamma rummen är viktiga mötesplatser i staden. Genom att utforma platserna väl och förse dem med aktiviteter som kan locka både unga, gamla och dem däremellan, människor med olika förutsättningar, bakgrund och intressen, kan platserna användas fler timmar om dygnet och fungera som mötesplatser.

De offentliga rummen är kittet som binder samman Haninge. Haninge stad fyller en särskilt viktig plats i kommunen eftersom en stor del av kommunens service är lokaliserad här. Det är därför viktigt att de gemensamma rummen i Haninge stad välkomnar alla Haningebor. Planering av offentliga rum ska präglas av transparens och inkludering. Genom att bjuda in Haningebor i planeringen skapar vi möjligheter för långsiktigt engagemang och att kunskap om platser inkluderas i planeringen.

Sex typer av offentliga rum

Haninge stad jobbar vi med sex olika typer av offentliga rum enligt matrisen nedan.

STADSSKALA

Naturpark

Naturparken är ett besöksmål för boende och besökare från hela kommunen och regionen. Den fyller en viktig funktion för att bevara och utveckla den stadsnära biologiska mångfalden. Samtidigt tillför den en unik rekreativ funktion genom att erbjuda spännande naturupplevelser mitt i den täta och blandade staden. Naturparken når man lätt med kollektivtrafik, de regionala cykelstråken samt lokala gång- och cykelstråk.

Exempel: Rudan och Kolartorps naturreservat samt Slätmossen.

Stadspark

Stadsparken fyller funktionen som en grön mötesplats med urbana kvaliteter centralt i staden. Stadsparken riktar sig både till Haningebor och till besökare från övriga Stockholmsregionen. Det krävs därför god tillgänglighet för både gång-, cykel- och kollektivtrafik. Parkmiljön är väl integrerad med omgivande bebyggelse och dess goda tillgänglighet genererar mycket liv och rörelse.

Exempel: Eskilsparken.

KVARTESSKALA

Kvarterspark

I kvartersparken samsas mindre lekplatser med planteringar och rofyllda sittplatser. Kvartersparker kan dessutom vara en plats för småskalig spontanidrott vilket möjliggörs genom utformning och innehåll som passar kvarterens karaktär.

Exempel: Brageparken

LOKALSKALA

Fickpark/gröning

Fickparker och bostadsnära natur bildar ett grönt raster genom stadsbilden, ett pärlband av mindre platser som kompletterar de större parkerna. Dessa parker har stor betydelse särskilt för barn, äldre och personer med funktionsvariationer.

Tillgång till friytor med bra kvalitet och innehåll är viktigt för att stimulera rörelse och fysisk aktivitet. 300 meter har visat sig vara ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta. Andra saker som påverkar om ett naturområde används är kvaliteten, både på själva naturen men även i form av anlagda stigar, bänkar och så vidare.

Stadsbyggnadsprinciper

- Vid förtätning och nybyggnad av bostäder ska utrymme finnas som ger möjlighet att utveckla rekreation, spontanidrott och annan fritidsverksamhet. Såväl allmänhetens, skolans och idrottsrörelsens respektive behov beaktas.
- En grönyta eller park ska finnas inom 300 meters gångavstånd från bostaden.
- En lekplats eller allaktivitetsyta ska finnas inom 500 meters gångavstånd från bostaden och en kommundelspark inom en kilometer.
- De offentliga rummen planeras och utformas så att de blir tillgängliga för alla oavsett ålder, kön eller funktionsvariation. Samverkan inom kommunen, med fastighetsägare, med invånare och med civilsamhället är en nyckel för att behov från olika målgrupper ska inkluderas i plan- och byggprocessen.

Stadstorg

Stadstorget är en viktig och central målpunkt i staden och har en stor mångfald av aktiviteter och funktioner. Stadstorget är stadsbornas gemensamma vardagsrum, men fyller även en viktig funktion på en regional nivå eftersom den är knutpunkten för stadens handel, kultur och nöjesverksamheter som riktar sig till en bredare målgrupp än bara Haningebor. Det är viktigt att torget är öppet och tillgängligt för större evenemang.

Exempel: Poseidons torg

Centrumgator

Centrumgator fylls med liv och rörelse under större delen av dygnet. Här prioriteras särskilt gång- och cykeltrafik och här finns ett rikt utbud av butiker och service i gatuplanet. Med hjälp av konstnärlig utsmyckning och belysning görs dessa gaturum till levande och livgivande platser.

Exempel: Runstensvägen

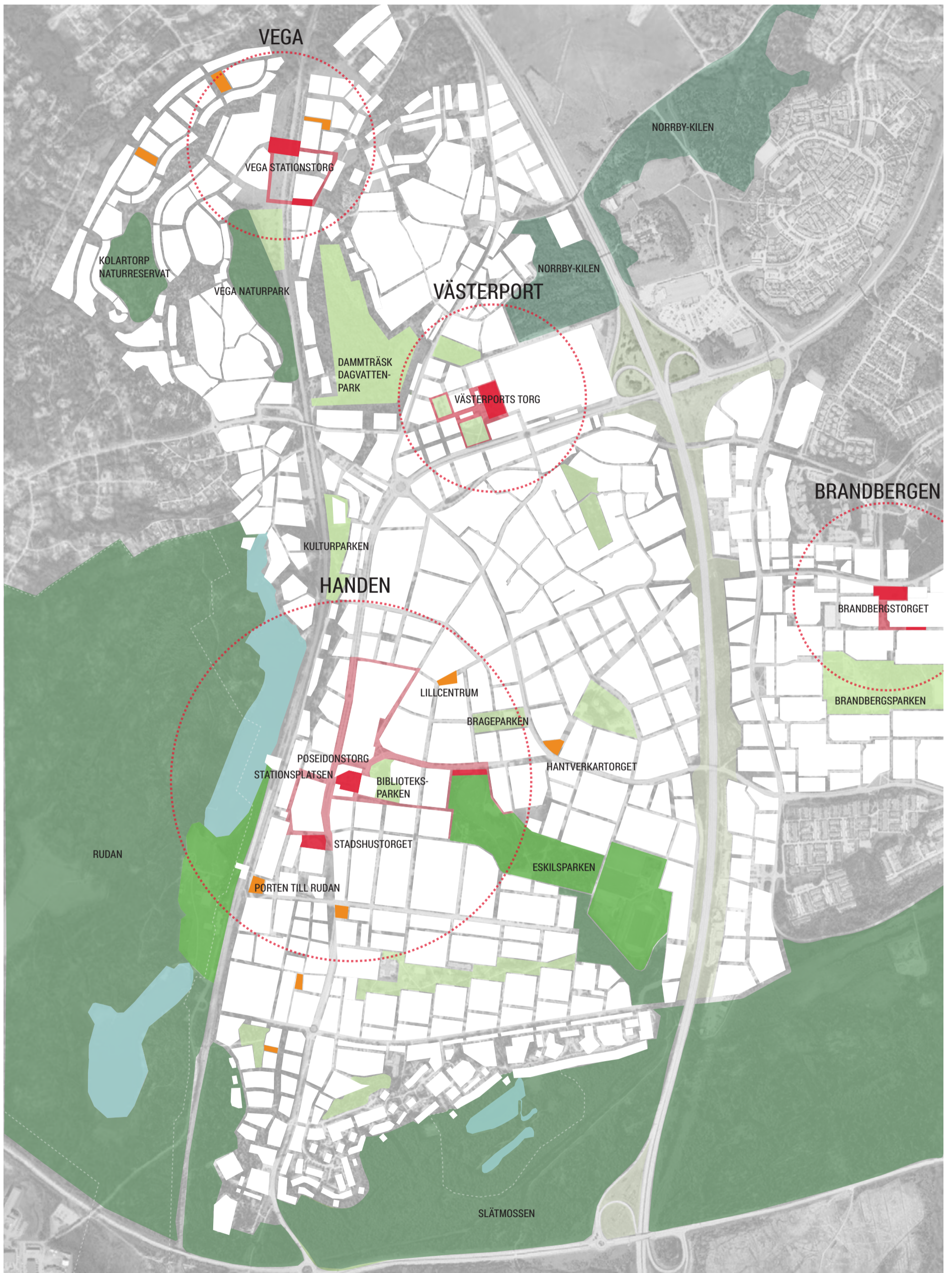
Kvartersstorg

Kvarterstorget är främst en mötesplats för de som bor eller arbetar intill. För att platsen ska befolkas är det viktigt att det finns något som lockar, till exempel en lunchrestaurang eller ett café som är värt en omväg.

Exempel: Torget vid Lillcentrum

Fickplats

Arkitektur och hushöjder anpassas för att skapa varma och soliga platser i lä. I gynnsamma lägen skapas mötesplatser där människor gärna vistas spontant.

■ Naturpark	■ Stadspark	■ Kvarterspark
■ Stadstorg	■ Centrumgator	■ Kvarterstorg

Kartan visar de viktigaste park- och grönområdena tillsammans med offentliga rum. Strukturen ska ge förutsättningar för möten mellan människor och bidra till livskvalitet.

KARAKTÄRSFULLA PARKER OCH PLATSER

DELSTRATEGI NATUR OCH URBANA RUM - PUBLIKA PLATSER/OFFENTLIGA RUM

Haninges parker och torg är många och har olika kvaliteter och utvecklingspotential. Mindre kvartersparker, fickparker och fickplatser ingår i stadsrummet och planeras tillsammans med bebyggelseutvecklingen. De större parkerna och torgen är egna målpunkter som är viktiga att förvalta och utveckla vidare. Här lyfts några utvalda områden som är särskilt intressanta för rekreation, möten och folkliv.

NATURPARKER

Rudan

Rudan är ett populärt rekreationsområde både för kroppen och för själen. Här blandas kultur och natur i en vacker och stimulerande miljö i direkt anslutning till staden. Rudan ska erbjuda ett tillgängligt och varierat naturområde för att främja friluftsliv och rekreation genom de höga skönhets- och naturvärden som finns här, både för motionärer och för elitidrottare. Rudan är även ett uppskattat besöksmål tack vare sina kulturinslag och sin kulturmiljö. I den historiska gårdsmiljön vid Rudasjön med anor från 1700-talet finns verksamheter som kan utvecklas och ytterligare stärka platsen.

Genom att utveckla befintliga verksamheter och tillföra nya blir Rudan en ännu tydligare destination som attraherar besökare från hela östra Södertörn. Rudan ska vara en plats för unga, för idrott och friluftsliv, konstnärsateljéer eller annan kreativ verksamhet. Runt sjön Rudan och pendeltågstationen finns ett kulturkluster av flera fria grupper som utöver kulturella verksamheter bidrar till såväl social hållbarhet som stadens identitet. För att utveckla de rekreativa värdena behöver nya stråk skapas som binder samman staden med Rudans friluftsområde. Bryggor längs järnvägsspåren och nya gångvägar skapas för att öka tillgängligheten.

Rudan, foto Ewa Simonsson.

Slätmossens naturpark

Slätmossens naturpark är ett friluftsområde som knyter samman norra Jordbro med Handen. Här utvecklar vi och förstärker kopplingen till Jordbro och det övriga omgivande landskapet. Dagens dammanläggningar, som renar dagvatten, har en rekreativ och pedagogisk funktion. Historien kring det tidiga 1900-talets torvbrytning åskådliggörs och lyfts fram.

Övriga naturparker

Norrby-kilen, Kolartorps naturreservat och Vega naturpark utvecklas på liknande sätt som stadnära naturområden.

Slätmossen, foto Tomas Södergren.

STADSPARK

Eskilsparken

Eskilsparken är en modern stadspark som karaktäriseras av ett öppet, gräsbeklätt landskap. Vintertid utgör grässlänterna en välbesökt pulkabacke. Genom parken leder Hälsans stig till motionsspår runt Torvalla, Slätmossens naturpark och Sörmlandsleden. Caféer, parklek, offentlig konst, ytor för spontanidrott, platser för odling och gång- och cykelstråk är exempel som kan göra platsen till en än mer levande och använd yta, oavsett årstid.

KVARTERSPARKER

Dammträsk dagvattenpark

I stråket från Norrby och mot Dammträsk, skapas en dagvattenpark som både tar hand om dagvatten när nya områden byggs, och fungerar som rekreationsområde med spännande utformning.

Kulturparken

I medborgardialog har kulturparken lyfts fram som ett alternativ och en kontrast till den mer moderna bebyggelsen i Handen. Haningebor lyfte då fram vikten av att staden rymmer olika typer av bebyggelse och olika typer av verksamheter. I parken finns en äldre typ av bebyggelse som rymmer flera kultur- och utbildningsverksamheter. Området kan beskrivas som ett kulturkluster som starkt bidrar till Haninges identitet, inte minst utifrån att det huserar - och har gjort i flera decennier - scener för musik och teater som lockat besök från hela Stockholmsregionen.

Kulturparksområdet behöver knytas bättre till bebyggelsen runt omkring och genom nya kopplingar och stråk kan platsen bli en viktig målpunkt.

Brandbergsparken

Brandbergsparken är en grön lunga i bostadsområdet och förutom dansbanan har parken kompletterats med café och friluftsscen med plats för kulturella framträdande. Utomhusbadet är rustat och bidrar till avkoppling och rekreation. Utifrån dialoger har Brandbergsparken och idrottsplatserna utvecklats vidare och lockar unga till rörelse och vardagsmotion.

Brageparken

Brageparken, ett stenkast från Haninge centrum, är en liten park som lever sitt eget liv, vid sidan av de större promenadstråken. Den används flitigt av förskolor i området och av boulespelande pensionärer. Parken öppnas upp mot intilliggande gator och stråk och får en genomgående ansiktslyftning. Parkens kvalitéer förstärks och förtydligas i tre olika parkdelar; "hällmarkstallskogen", "trädgårdsparken" med gräs, lövträd och rododendron samt "torget" med boulespel.

Parkmiljö med vinteraktiviteter, foto Tomas Södergren.

Spånger i naturpark, foto Petra Lindvall.

STADSTORG

Poseidons torg

Poseidons torg är stadens naturliga träffpunkt och på många sätt stadens viktigaste plats. Poseidons torg är platsen för stadsfester. Torget fortsätter utvecklas och stärka sin funktion som mötesplats. Ett bredare utbud av restauranger med längre öppettider är viktigt för att stärka platsens mångfald och liv under kvällar.

Poseidons torg är en förlängning av kulturhuset och är en kulturell arena med bland annat filmvisning och scenkonst och andra experimentella kulturuttryck. Kulturhuset intill torget med bibliotek, scen och konsthall är stadens kulturella flaggskepp och en viktig kulturinstitution som fyller en grundläggande uppgift i staden för demokrati, kunskap och livslångt lärande. För att möta det ökade invånarantalet och upptagningsområdet på Södertörn ska huset successivt byggas ut och innehållet breddas.

Övriga stadstorg

Västerports torg, Brandbergstorget och Vega stationstorg blir centrala torg och mötesplatser för sina respektive stadsdelar.

KVARTERSTORG

Lill-centrum

Lill-centrum är en uppskattad kontrast till det övriga utbudet i Handen. Här finns en äldre bebyggelse och ett värdefullt utbud av caféer och restauranger. Genom nya bostäder i området skapas ett större underlag för platsens utbud. Här finns det stora möjligheter att bygga vidare på platsens befintliga kvaliteter.

Kommunhus/stadshustorget

Kommunhustorget är en helt ny plats för möten centralt i staden. Kommunhustorget signalerar öppenhet och transparens och bjuder in till möten mellan kommunen och dess invånare. Genom att lyfta en centralt belägen plats i staden tillförs liv och rörelse vilket också ökar tryggheten.

Stationsplatsen

Områdena runt pendeltågsstationen har av många dialoger med Haningebor, i olika åldrar, lyfts fram som otrygg. När staden utvecklas finns stor potential att vända denna bild med hjälp av en ny utformning. Här finns stor potential att dra nytta av vyerna mot Rudan och skapa en välkomnande, livfull och inkluderande plats som möter boende och besökare.

Övriga kvarterstorg

Hantverkartorget och Porten till Rudan är andra exempel på kvarterstorg.

EN VISION FÖR HANINGE STAD! SAMMANFATTNING

RUDAN

HANDEN

POSEIDONS
TORG

VEGA

ESKILSPARKEN

SLÄTMOSEN

BRANDBERGEN

VÄLKOMNANDE OCH LIVFULLA HANINGE

SAMMANFATTNING

TÄT OCH BLANDAD

När staden förtätas ges det plats för fler människor som bidrar till folkliv och trygghet. Det innebär inte bara nya byggnader utan också en chans att förbättra våra gator, torg och parker. Runstensvägen är en av de miljöer som vi vill utveckla.

Runstensvägen 2016

Runstensvägen omvandlas till en livlig gågata som aktiveras med hjälp av nya lokaler för shopping och restauranger. En stark koppling till kulturhuset skapas och ges ett samlande golv och ny spännande möblering. Stråket kan också bli en plats för temporära aktiviteter som food trucks, loppis eller evenemang.

Vision Runstensvägen - myllrande flanörstråk

SAMMANKOPPLAD OCH NÄRA

Fler människor innebär ett ökat behov av resande. Stadsutvecklingen ska uppmuntra till de mest hållbara resorna genom att göra det lätt att gå, cykla och åka kollektivt. Det görs bland annat genom att skapa gatumiljöer med plats för människor och aktiviteter i anslutning till stationslägen. Rudsjöterrassen framför kommunhuset är en nod där regionala kollektivtrafiksystem möts och den blir därför betydelsefull som en plats där många möter Haninge.

Rudsjöterrassen 2016

Rudsjöterrassen utvecklas till ett stadstorg med puls. Stadshuset bjuder in medborgarna till nya lokaler med mötesplatser och service. En publik förplats med vistelseytor och grönska skapar en dynamisk och inbjudande miljö. Här kan du ta en kopp kaffe medan du väntar på bussen eller bara njuta av solen en stund.

Vision Rudsjöterrassen - nytt stadstorg med puls

VÄLKOMNANDE OCH LIVFULLA HANINGE

SAMMANFATTNING

GRÖN OCH LIVFULL

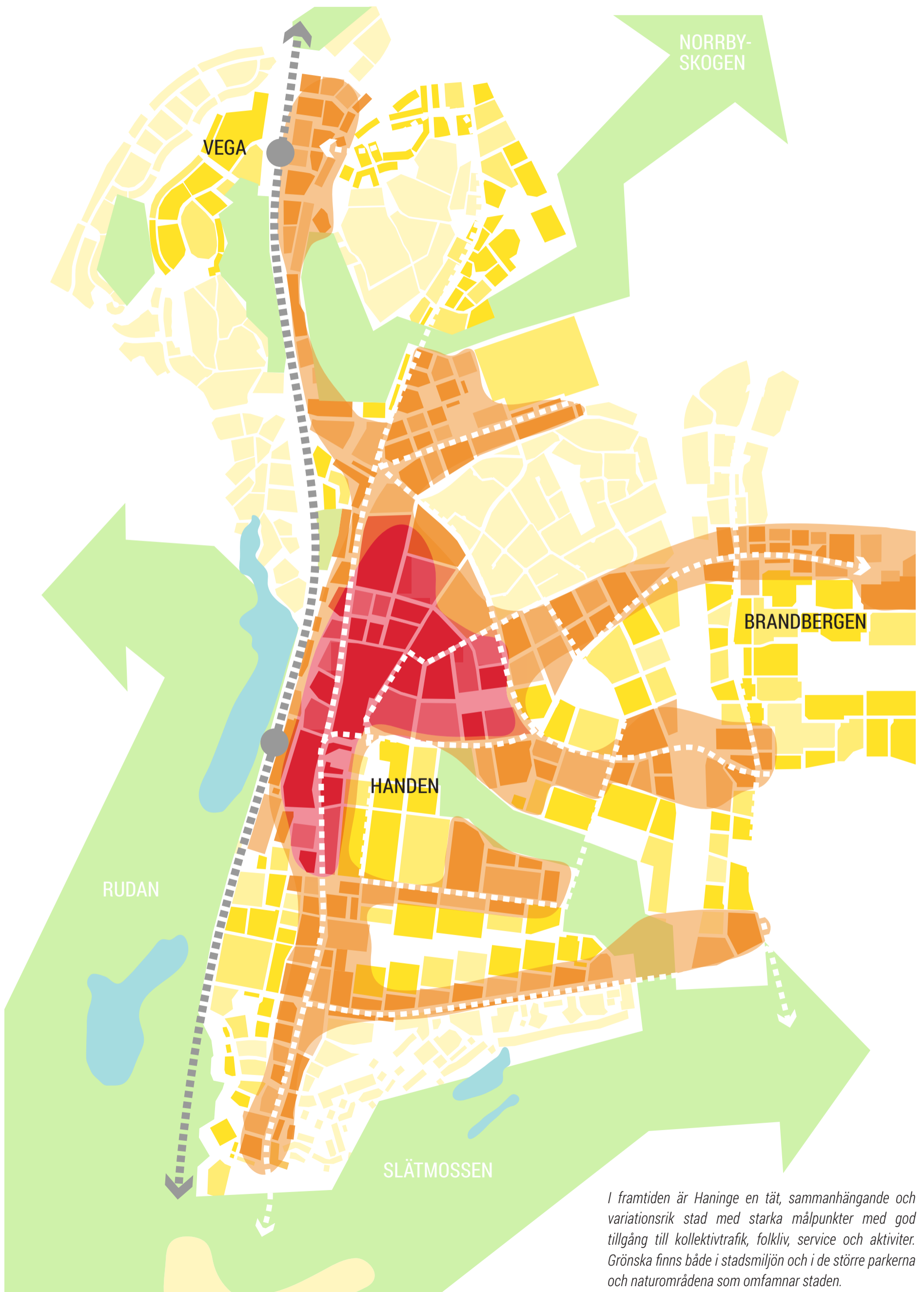
Stadens liv handlar om att den befolkas av människor men också om att naturen tar plats. Gröna ytor som idag upplevs som ödsliga kan till exempel utvecklas genom nya aktiviteter och kompletterande bebyggelse som kan bidra till tryggare kantzoner. Torvalla och Eskilsparken är exempel på rekreativmiljöer som vi vill utveckla.

Torvalla 2016

Nya kvarter i norr ger Torvalla en ny ram med mer liv och rörelse samtidigt som platsens gröna kvaliteter förstärks i gatumiljöer och i skogen intill. Platsen blir en del av stadsväven och länkar samman Haninge stad med idrottsplatsen och naturen. En ny läktare integreras med uteservering och bidrar till en dynamisk övergång mellan bebyggelsen och sportaktiviteterna.

I framtiden är Hanninge en tät, sammanhängande och variationsrik stad med starka målpunkter med god tillgång till kollektivtrafik, folkliv, service och aktiviteter. Grönska finns både i stadsmiljön och i de större parkerna och naturområdena som omfattar staden.

FORTSATT PLANERING OCH GENOMFÖRANDE

SAMMANFATTNING

I stadsutvecklingsplanen redovisar Haninge kommun ambitioner och möjligheter att på lång sikt bygga omvandla Handen och Vega till en medelstor stad. Det är viktigt att planen kan tillgodose efterfrågan både vad gäller bostäder, lokaler för näringslivet samt, olika typer av service och utrymme för kultur och fritidsaktiviteter. En så stor förändring som stadsutvecklingsplanen medger tar många år, beror på många olika aktörers agerande och på hur den ekonomiska konjunkturen varierar över tid. Därför har stadsutvecklingsplanen två målbilder. En för år 2030 där vi bedömer att staden har uppemot 30 000 invånare och en för år 2050 med som mest 60 000 invånare. Idag bor det drygt 18 000 personer i området som tillsammans utgör Haninge stad.

FÖRST FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLANEN – DÄREFTER DETALJPLANERING

Stadsutvecklingsplanen anger riktlinjer och är kommunens ambitioner för utvecklingen av Haninge stad. Stadsutvecklingsplanen är en fördjupning av den kommunövergripande översiktsplanen och är inte juridiskt bindande utan ett ramverk för detaljplanering i staden. Genom att besluta om en fördjupning av översiktsplanen låser kommunfullmäktige principer och riktlinjer för den växande staden. Den juridiskt bindande regleringen av markens användning och av bebyggelsen inom kommunen sker sedan genom detaljplaneprocessen.

Stadsutvecklingsplanen har tagits fram tillsammans med olika aktörer som vill vara med och utveckla Haninge stad. Det är viktigt att den fortsatta detaljplaneringen också sker i nära dialog med Haningeborna och med dem som ska bygga och förverkliga visionen om Haninge stad. Detaljplanearbetet är ett viktigt redskap för att leda processen vidare, kommunen har en viktig uppgift i att bevaka att den följer stadsutvecklingsplanens inriktning.

GENOMFÖRANDE

Nya invånare i staden ger kommunen ökade skatteintäkter. Nya invånare genererar också behov av investeringar i ny infrastruktur som vatten- och avlopp, vägar, skolor och förskolor. För att staden ska växa på ett långsiktigt hållbart sätt behövs en idé om i vilken ordning olika delar ska växa fram. I vissa delar kan kommunen skapa intäkter till exempel genom att ny exploaterbar mark frigörs och i andra genererar stadsutvecklingen stora kostnader som till exempel investeringar i ny infrastruktur. Det är viktigt att det finns en balans mellan de delar som ger intäkter och de som genererar investeringsbehov. Det är också viktigt att kommunen har kunskap om de olika systemens tröskelnivåer – det vill säga när exempelvis ytterligare bostäder ger upphov till investeringar i vatten- och avloppsinfrastrukturen eller i skolor, förskolor och kulturinstitutioner.

Utifrån de initiala kostnadsutredningar som gjorts för den förtätning stadsutvecklingsplanen medger gör vi bedömningen att det finns exploateringsekonomiska förutsättningar att arbeta vidare med stadsutvecklingsplanen som grund.

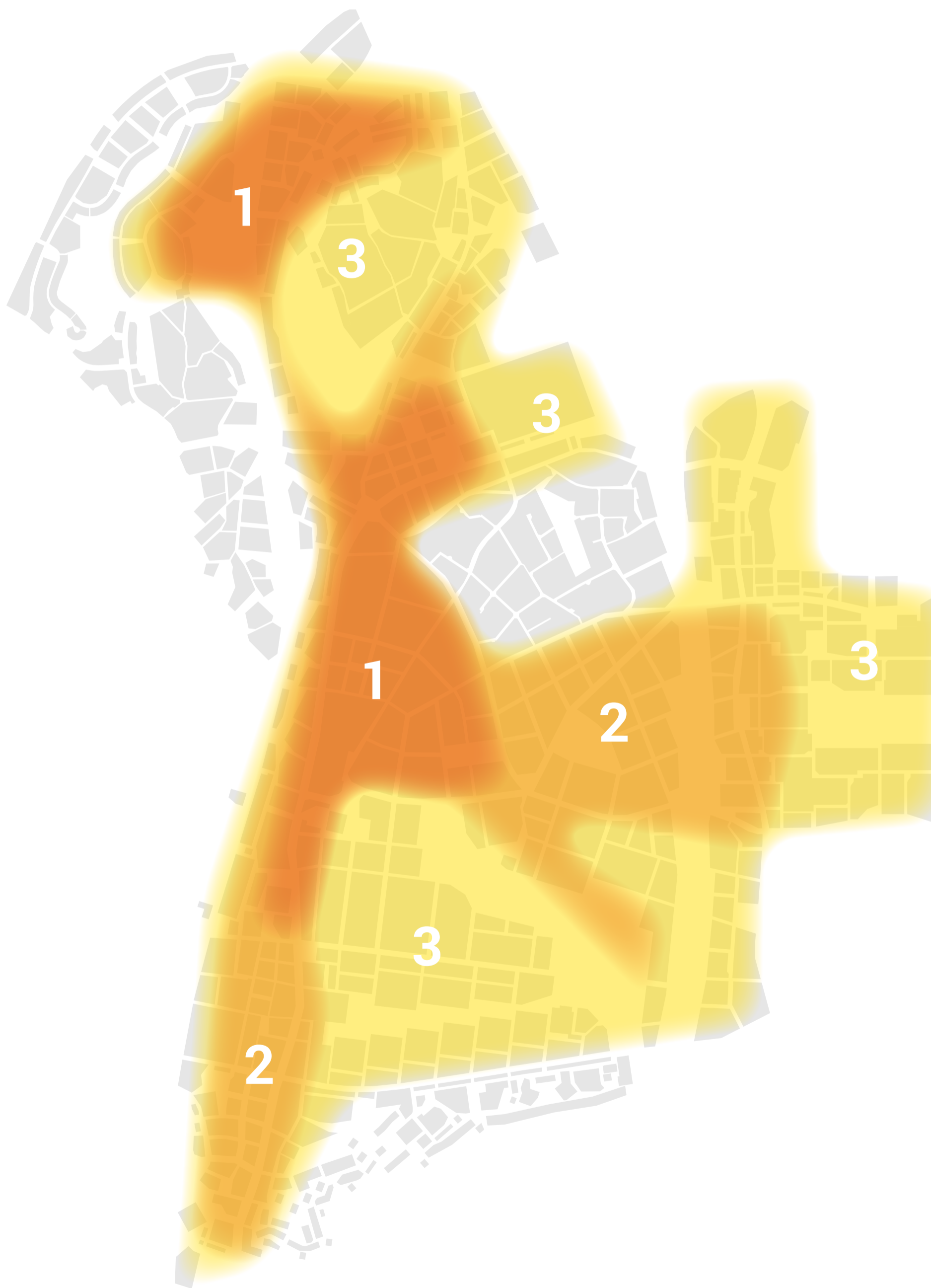
STADEN VÄXER I FLERA RIKTNINGAR

Eftersom det är konjunkturen och kommunens ekonomi som till stora delar styr

takten i stadens utveckling går det inte exakt att tidsätta utvecklingen. Däremot kan vi styra i vilken riktning förtätningen sker. För att skapa en tilltalande stadsmiljö bedömer vi att det är bäst att staden växer först i vissa delar och sedan fortsätter åt olika håll enligt principen först, därefter och senare. Förslaget till riktningar går att läsa i kartan på nästa sida.

Bedömningen är att staden bör byggas med utgångspunkt i de centrala delarna i Handen, de delar som redan idag är pågående eller möjliga att starta ganska snart. I kartan är dessa delar markerade med 1. Därefter bör staden växa både söderut, österut och norrut i de delar där kostnader för stora investeringar i vägar och andra anläggningar bedöms kunna bäras av intilliggande exploateringar. I kartan markerade med 2.

Längre fram tror vi att områden där markägare är övervägande bostadsrättsföreningar kan förtätas. Haninge kommun är positiv till att staden förtätas även i dessa områden men genomförandet bygger helt på att föreningarna vill och har möjlighet att driva förtättningsprojekt. I kartan är dessa områden markerade med 3.

MW MANDAWORKS

 Haninge
kommun